

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI

Судлар тўғрисида

Қонунчилик палатаси томонидан 2021 йил 15 июнда
қабул қилинган
Сенат томонидан 2021 йил 26 июнда
маъқулланган

1-боб. Умумий қоидалар

1-модда. Суд ҳокимияти

Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти қонун чиқарувчи ва ижро этувчи ҳокимиятлардан, сиёсий партиялардан, бошқа жамоат бирлашмаларидан мустақил ҳолда иш юритади.

Ўзбекистон Республикасида суд ҳокимияти факат судлар томонидан амалга оширилади. Ҳеч қайси бошқа органлар ва шахслар суд ҳокимияти ваколатларини ўзлаштириб олишга ҳақли эмас.

2-модда. Суд тизими

Ўзбекистон Республикасида суд тизими:

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди;

ҳарбий судлар;

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари;

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари;

фуқаролик ишлари бўйича туманларарабо, туман, шаҳар судлари;

жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар судлари;

туманларарабо, туман, шаҳар иқтисодий судлари;

туманларарабо маъмурий судлардан иборатdir.

Ўзбекистон Республикасида ишларнинг тоифалариiga кўра судларнинг ихтисослашуви амалга оширилиши мумкин.

Фавқулодда судлар тузишга йўл қўйилмайди.

3-модда. Судлар тўғрисидаги қонунчилик

Судлар тўғрисидаги қонунчилик ушбу Қонун ва бошқа қонун хужжатларидан иборат.

Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судини ташкил этиш ва унинг фаолияти тартиби алоҳида қонун билан белгиланади.

4-модда. Суднинг асосий вазифалари

Суднинг асосий вазифалари фуқароларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва бошқа қонунлари, халқаро шартномаларида, шунингдек инсон ҳуқуқлари тўғрисидаги халқаро хужжатларда кафолатланган ҳуқуқлари ҳамда эркинликларини, давлат ва жамоат манфаатларини, юридик шахслар ҳамда якка тартибдаги тадбиркорларнинг ҳуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини ҳимоя қилишдан иборат.

Суднинг фаолияти қонун устуворлигини, ижтимоий адолатни, фуқаролар тинчлиги ва тотувлигини таъминлашга қаратилгандир.

5-модда. Судьялар корпусини шакллантириш

Судьялар корпусини шакллантириш судьяларнинг мустакиллиги принципига қатъий мувофиқ ҳолда Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi томонидан амалга оширилади. Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашини ташкил этиш ва унинг фаолияти тартиби алоҳида қонун билан белгиланади.

6-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг қонунчилик ташаббуси

Ўзбекистон Республикасининг Конституциясига мувофиқ Ўзбекистон Республикаси Олий суди қонунлар лойиҳаларини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига киритиш орқали амалга ошириладиган қонунчилик ташаббуси ҳуқуқига эга.

7-модда. Судларда давлат рамзлари

Суд биносида Ўзбекистон Республикасининг Давлат байроғи қўтарилади, суд биносининг олд томонида ва суд мажлислари залида Ўзбекистон Республикаси Давлат гербининг тасвири жойлаштирилади.

8-модда. Қонунийлик

Ўзбекистон Республикасида одил судлов қонунга қатъий мувофиқ ҳолда амалга оширилади.

9-модда. Судьяларнинг мустақиллиги

Судьялар мустақилдир, фақат қонунга бўйсунади. Судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига бирон-бир тарзда аралашишга йўл қўйилмайди ва бундай аралашув қонунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

Судьяларга одил судловни амалга ошириш билан боғлик бўлмаган ҳар қандай вазифалар юклатилишига йўл қўйилмайди.

10-модда. Суд хужжатларининг мажбурийлиги

Қонуний кучга кирган суд хужжатлари барча давлат органлари, жамоат бирлашмалари, корхоналар, муассасалар ва ташкилотлар, мансабдор шахслар, фуқаролар учун мажбурийдир ҳамда Ўзбекистон Республикасининг бутун худудида ижро этилиши шарт.

Суд хужжатини ижро этмаслик қонунда белгиланган жавобгарликка сабаб бўлади.

11-модда. Қонун ва суд олдидағи тенглик

Барча фуқаролар жинси, ирқи, миллати, тили, дини, ижтимоий келиб чиқиши, эътиқоди, шахси ҳамда ижтимоий мавқеидан қатъи назар, қонун ва суд олдида тенгдир. Корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотлар ҳам қонун ва суд олдида тенгдир.

12-модда. Суд ишларини юритишнинг ошкоралиги

Барча судларда ишлар очик кўрилади. Ишларни ёпик суд мажлисида кўриб чиқишига фақат қонунда белгиланган ҳолларда йўл қўйилади.

Суд мажлиси залида ҳозир бўлган шахслар, оммавий ахборот воситалари вакиллари суд мажлиси залида қонунда белгиланган тартибда фотосуратга олиши, видео ва аудио ёзувни амалга ошириши мумкин.

13-модда. Суд ишлари юритиладиган тил

Ўзбекистон Республикасида суд ишларини юритиш ўзбек тилида, қорақалпоқ тилида ёки муайян жойдаги кўпчилик аҳоли сўзлашадиган тилда олиб борилади.

Суд ишлари юритилаётган тилни билмайдиган ишда иштирок этувчи шахсларга таржимон орқали иш материаллари билан тўла танишиш, суд ҳаракатларида иштирок этиш хуқуқи ва судда она тилида ёки улар биладиган бошқа тилда сўзлаш хуқуқи таъминланади.

14-модда. Суд ҳимоясида бўлиш ҳуқуқи

Ўзбекистон Республикаси фуқаролари, чет эл фуқаролари ва фуқаролиги бўлмаган шахслар давлат органлари ҳамда бошқа органларнинг ҳар қандай ғайриқонуний қарорлари, уларнинг мансабдор шахсларининг хатти-ҳаракатларидан (ҳаракатсизлигидан), шунингдек ҳаёти ва соғлиги, шаъни ҳамда қадр-қиммати, шахсий эркинлиги ва мол-мулки, бошқа ҳуқуқ ва эркинликларига тажовузлардан суд ҳимоясида бўлиш ҳуқуқига эга. Юридик шахслар ҳам суд ҳимоясида бўлиш ҳуқуқига эгадир.

15-модда. Одил судловни амалга оширишда малакали юридик ёрдам

Одил судловни амалга оширишда ҳар бир кишига малакали юридик ёрдам олиш ҳуқуқи кафолатланади. Гумон қилинувчига, айбланувчига, судланувчига суд ишларини юритишнинг ҳар қандай босқичида ҳимояланиш ҳуқуқи таъминланади.

Қонунда белгиланган ҳолларда давлат бепул малакали юридик ёрдам кўрсатилишини таъминлайди.

16-модда. Айбсизлик презумпцияси

Айбланувчи, унинг айби қонунда назарда тутилган тартибда исботланмагунга ва суднинг қонуний кучга кирган ҳукми билан аникланмагунга қадар, айбсиз ҳисобланади.

Ҳеч ким суд қарорига асосланмаган ҳолда қамоққа олиниши мумкин эмас.

Ҳеч ким қийноққа солиниши, зўравонликка, шафқатсиз ёки инсон шаъни ва қадр-қимматини камситувчи бошқа тарздаги тазийиққа дучор этилиши мумкин эмас.

17-модда. Суд ҳужжати устидан шикоят қилиш ҳуқуқи

Тарафлар, қонунда назарда тутилган ҳолларда эса бошқа шахслар ҳам суд ҳужжати устидан қонунда белгиланган тартибда шикоят қилиш ҳуқуқига эга.

2-боб. Ўзбекистон Республикаси Олий суди

18-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Олий суди фуқаролик, жиноий, иқтисодий ва маъмурий суд ишларини юритиш соҳасида суд ҳокимиятининг олий органидир.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди қуии судларнинг судлов фаолияти устидан назорат олиб бориш ҳуқуқига эга.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди:

ўз ваколатлари доирасида ишларни биринчи, апелляция ва кассация инстанцияси суди сифатида, шу жумладан кассация инстанцияси судида такроран, шунингдек янги очилган ҳолатлар бўйича кўриб чиқади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумида суд амалиётининг долзарб масалаларини кўриб чиқади ва қонунчиликнинг қўлланилиши юзасидан тушунтиришлар беради;

харбий судларнинг, Қорақалпоғистон Республикаси судининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судларининг, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судларининг, туманлараро, туман, шаҳар судларининг ташкилий фаолиятини ўрганади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг тушунтиришлари судлар томонидан бажарилиши устидан назоратни амалга оширади;

суд амалиёти ва суд статистикасининг тизимли таҳлилини амалга оширади;

судьяларнинг ва суд аппарати ходимларининг малакасини ошириш бўйича ишларни ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

19-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг таркиби

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раис, унинг биринчи ўринбосари – маъмурий ишлар бўйича судлов ҳайъати раиси, ўринбосарлари – фуқаролик, жиноят ва иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатлари раислари ҳамда Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судьяларидан иборатдир.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди қуидаги таркибда иш юритади:

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати;

Маъмурий ишлар бўйича судлов ҳайъати;

Фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъати;

Жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати;

Иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати.

Судлов ҳайъатларида ихтисослаштирилган судлов таркиблари тузилиши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяларининг сон жиҳатдан таркиби Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан белгиланади.

20-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьялари, Қорақалпоғистон Республикаси суди ва Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди раисларидан иборат таркибда иш юритади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг мажлисларида Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди раиси, Судьялар олий кенгаши раиси, Баш прокурори, аддия вазири, Адвокатлар палатаси раиси, судьялар, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Олий суди хузуридаги илмий-маслаҳат кенгаши аъзолари иштирок этиши мумкин.

21-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумини чакириш тартиби

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми заруриятга қараб, лекин тўрт ойда камида бир марта чакирилади. Қонунчиликни қўллаш масалаларига доир қарорлар лойиҳалари Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг аъзоларига ва бошқа манфаатдор ташкилотларга мажлисдан йигирма кун илгари юборилади.

22-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми Пленум аъзоларининг камида учдан икки қисми ҳозир бўлган тақдирда ваколатлидир.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми:

суд амалиётини умумлаштириш материалларини кўриб чиқади ва қонунчиликни қўллаш масалалари бўйича тушунтиришлар беради;

конунчилик ташаббуси тартибida ишлаб чиқилган қонун лойиҳаларини Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Қонунчилик палатасига киритиш тўғрисидаги масалани кўриб чиқади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судига Ўзбекистон Республикаси Конституцияси ва қонунлари нормаларига расмий шарҳ бериш масалалари юзасидан мурожаат киритиш, шунингдек муайян ишда қўлланилиши лозим бўлган норматив-хукуқий хужжатларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқлиги тўғрисидаги судлар ташаббуси билан киритилган масалалар юзасидан Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судига мурожаат киритиш ҳақидаги тақдимномасини кўриб чиқади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий суди хузуридаги илмий-маслаҳат кенгаши таркибини тасдиқлайди;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг тақдимномаларига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг таркибини, судлов ҳайъатларининг таркибини, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг котибини тасдиқлади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг иши тўғрисидаги ахборотни, шунингдек судлов ҳайъатлари фаолияти ҳақидаги маъruzalarни эшитади;

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди, Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари раисларининг қонунчиликни қўллаш амалиёти тўғрисидаги, шунингдек Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг қонунчиликни қўллаш масалалари бўйича тушунтиришлари бажарилиши ҳақидаги маъruzalarini эшитади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий суди аппарати раҳбарини тасдиқлади ва унинг Ўзбекистон Республикаси Олий суди аппарати фаолияти тўғрисидаги ҳисоботларини эшитади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди матбуот органининг таҳрир ҳайъати таркибини тасдиқлади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Раёсати регламентларини тасдиқлади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми қонунга мувофик бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ўз ваколатларига киритилган масалалар юзасидан қарорлар қабул қиласади.

23-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг қарори

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг қарори мажлисда иштирок этаётган Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми аъзоларининг қўпчилик овози билан очиқ овоз бериш орқали қабул қиласади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг қарори Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг котиби томонидан имзоланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг қарори қабул қилинган кундан эътиборан қонуний кучга киради ва Ўзбекистон Республикаси Олий судининг расмий нашрларида эълон қиласади.

24-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми мажлисининг баённомаси

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг мажлисларида баённома юритилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми мажлисининг баённомаси Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг котиби томонидан имзоланади.

25-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми томонидан ўз ваколатларига киритилган масалаларни кўриб чиқиши

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг Пленуми кўриб чиқиши учун масалалар Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси томонидан киритилади.

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi, Бosh прокурори қонунчиликни қўллаш масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми томонидан тушунтиришлар берилиши ҳақида таклифлар киритишга ҳақли.

Масалани кўриб чиқиш Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьясининг ёки бунинг учун ваколат берилган бошқа шахснинг маъruzасини эшлишидан бошланади. Масаланинг муҳокамасида Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг мажлисига таклиф қилинган шахслар иштирок этиши мумкин.

Қонунчиликни қўллаш масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг тушунтиришлари судлар, ушбу тушунтириш берилган қонунчиликни қўллаётган давлат органлари ва бошқа органлар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар ва мансабдор шахслар учун мажбурийдир.

26-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг котиби

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг котиби Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси вазифаларини бажариш билан бирга Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми мажлисини тайёрлашга, мажлис баённомасини юритишга доир ишларни ташкилий жиҳатдан таъминлайди ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми қарори ижросини ташкил этиш учун зарур бўлган ҳаракатларни амалга оширади.

27-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг таркиби

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяларидан Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми томонидан белгиланадиган миқдорда тузилади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси, унинг биринчи ўринbosари ва ўринbosарлари Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати таркибига лавозими бўйича киради.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати мажлислари заруриятга қараб, лекин ҳар ойда камида бир марта ўтказилади ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати аъзоларининг кўпчилиги хозир бўлган тақдирда ваколатлидир.

28-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг ваколатлари

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати:

суд амалиётини умумлаштириш материалларини кўриб чиқади;

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди, Коракалпоғистон Республикаси суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари, Коракалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари раисларининг суд фаолияти тўғрисидаги ва қонунчиликни қўллаш амалиёти ҳақидаги маъruzаларини эшитади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судлов ҳайъатлари ва аппарати ишини ташкил этиш масалаларини кўриб чиқади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсати қонунга мувофик бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

29-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судлов ҳайъатлари

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судлов ҳайъатлари:

ишларни биринчи инстанцияда, апелляция ва кассация тартибида, шу жумладан кассация инстанцияси судида такроран кўради;

суд амалиётини ўрганади ва умумлаштиради;

суд амалиёти обзорларини тайёрлайди;

қонунчиликни такомиллаштириш юзасидан таклифлар ишлаб чиқади;

суд статистикасини таҳлил қиласди.

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг судлов ҳайъатлари қонунга мувофик бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

30-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси:

Ўзбекистон Республикаси Олий суди фаолиятига ташкилий раҳбарликни амалга оширади;

ишни кассация инстанцияси судида такроран кўриш зарурлиги ҳақидаги масалани ҳал этиш учун қонунда назарда тутилган тартибда суд ишларини талаб қилиб олади;

ишни кассация инстанцияси судида такроран кўриш тўғрисида қонунда назарда тутилган тартибда протест киритади;

судларнинг ҳал қилув қарорлари, хукмлари, ажримлари ва қарорлари ижросини қонунда назарда тутилган тартибда тўхтатиб туради;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Раёсатини чақиради ҳамда уларнинг мажлисларида раислик қиласди;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Раёсати қарорларининг бажарилиши устидан назоратни амалга оширишга доир ишларни ташкил этади;

ишни бир суддан бошқа судга ўтказиш тўғрисидаги масалани ҳал қиласди;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Раёсати кўриб чиқиши учун уларнинг ваколатларига тааллукли бўлган масалаларни киритади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми тушунтиришлари қонунчиликка мувофиқ эмаслиги аниқланган тақдирда, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумига тақдимномалар киритади;

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунлари нормалариغا расмий шарҳ бериш тўғрисида, шунингдек судлар ташабbusи билан киритилган муайян ишда қўлланилиши лозим бўлган норматив-хукуқий ҳужжатларнинг Ўзбекистон Республикаси Конституциясига мувофиқлиги ҳақида Ўзбекистон Республикаси Конституциявий судига мурожаат киритиш масалалари бўйича Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумига тақдимнома киритади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Раёсатининг таркиби тўғрисида, судлов ҳайъатлари таркиблари ҳақида Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумига тақдимномалар киритади;

Ўзбекистон Республикаси судлари судьялари олий малака ҳайъатининг (бундан буён матнда Судьялар олий малака ҳайъати деб юритилади) қарорлари, хулосалари устидан Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашига тақдимномалар киритади;

раис ўринbosарлари ўртасида вазифаларни тақсимлайди;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди аппаратининг ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади, ўзгартиради ва бекор қиласди;

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши билан келишилган холда судларнинг тузилмаларига бошқарув ходимларининг умумий сони доирасида ўзгартиришлар киритади;

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг штат жадвалини тасдиқлади;

буйруклар ва фармойишлар қабул қиласи;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қиласи ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича ишларни ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

31-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг биринчи ўринбосари, ўринбосарлари – судлов ҳайъатларининг раислари

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг биринчи ўринбосари, ўринбосарлари – судлов ҳайъатларининг раислари:

ишни кассация инстанцияси судида такроран кўриш зарурлиги ҳақидаги масалани ҳал этиш учун қонунда назарда тутилган тартибда суд ишларини талаб қилиб олади;

ишни кассация инстанцияси судида такроран кўриш тўғрисида қонунда назарда тутилган тартибда протест киритади;

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг тегишли судлов ҳайъатлари ишига раҳбарликни амалга оширади;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумига судлов ҳайъатлари фаолияти тўғрисидаги маъruzalarни тақдим этади;

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг тегишли судлов ҳайъатлари мажлисларида раислик қиласи;

тегишли қуий судлар фаолиятини ташкил этишга кўмаклашади;

суд амалиётини умумлаштириш, суд амалиёти обзорларини тайёрлаш ва суд статистикасини таҳлил қилиш бўйича ишларни ташкил этади;

судлар томонидан чиқарилган, ўзлари ишни кассация инстанцияси судида такроран кўриш тўғрисида протест киритишга ҳақли бўлган ҳал қилув қарорлари, хукмлар, ажримлар ва қарорлар ижросини тўхтатиб туради;

судьяларнинг ва суд аппарати ходимларининг малакасини ошириш бўйича ишларни ташкил этади;

жисмоний шахсларни ва юридик шахслар вакилларини шахсан қабул қиласи;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг биринчи ўринбосари, ўринбосарлари – судлов ҳайъатларининг раислари қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси йўқлигига унинг ваколатларини раиснинг биринчи ўринбосари, биринчи ўринбосар ҳам йўқлигига эса раис ўринбосарларидан бири амалга оширади.

3-боб. Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари

32-модда. Қорақалпоғистон Республикаси судининг, вилоят, Тошкент шаҳар судининг таркиби

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раис, раис ўринбосарлари – фуқаролик, жиноят ва иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъатлари раислари, судьялар, шунингдек халқ маслаҳатчиларидан иборат бўлади.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди куйидаги таркибда иш юритади:

раёсат;

Фуқаролик ишлари бўйича судлов ҳайъати;

Жиноят ишлари бўйича судлов ҳайъати;

Иқтисодий ишлар бўйича судлов ҳайъати.

33-модда. Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар судининг ваколатлари

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди:

ўз ваколатлари доирасида ишларни биринчи ва апелляция инстанцияси суди сифатида кўради;

туманлараро, туман, шаҳар судларининг судлов фаолияти устидан назоратни амалга оширади;

суд амалиёти ва суд статистикасини умумлаштиради, уларнинг тизимли таҳлилини амалга оширади;

суд амалиёти обзорларини тайёрлайди;

судьялар ва суд аппарати ходимлари малакасини ошириш бўйича ишларни ташкил қиласди.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди конунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

34-модда. Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар судининг раёсати

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раёсати шу суднинг судьяларидан иборат таркибда иш юритади.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раёсати мажлислари заруриятга қараб, лекин ҳар ойда камида бир марта

үтказилади ва раёсат аъзоларининг кўпчилиги ҳозир бўлган тақдирда ваколатлидир.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раёсатининг қарорлари овоз беришда иштирок этган раёсат аъзоларининг кўпчилик овози билан қабул қилинади ва тегишли суднинг раиси томонидан имзоланади.

35-модда. Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раёсатининг ваколатлари

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раёсати:

суд амалиётини умумлаштириш ва обзорлари, суд статистикаси таҳлили материалларини кўриб чиқади;

раис ўринбосарлари – судлов ҳайъатлари раисларининг судлов ҳайъатлари фаолияти ҳақидаги маъruzalарини эшитади;

туманлараро, туман, шаҳар судлари раисларининг шу судлар фаолияти тўғрисидаги ва қонунчиликни қўллаш амалиёти ҳақидаги маъruzalарини эшитади.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раёсати қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

36-модда. Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар судининг судлов ҳайъатлари

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар судининг судлов ҳайъатлари:

ўз ваколатлари доирасида ишларни биринчи инстанция бўйича кўради;

ишларни апелляция тартибида кўради;

суд амалиётини ўрганади ва умумлаштиради;

суд амалиёти обзорларини тайёрлайди;

суд статистикасини таҳлил қиласди.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар судининг судлов ҳайъатлари қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

37-модда. Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раиси

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раиси:

суд фаолиятига ташкилий раҳбарликни амалга оширади;

суд раёсатини чақиради ва унинг мажлисларида раислик қиласи;

суд раёсатининг қарорлари бажарилиши устидан назоратни амалга ошириш бўйича ишларни ташкил этади;

суд мажлисларида раислик қиласи;

куйи турувчи судларнинг фаолиятини ташкил этишга кўмаклашади;

судьяларнинг, суд аппарати ходимларининг ҳамда халқ маслаҳатчиларининг малакасини ошириш бўйича ишларини ташкил этади;

суд амалиётини умумлаштириш, суд амалиёти обзорларини тайёрлаш ва суд статистикасини юритиш ишини ташкил этади;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қиласи ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича ишларни ташкил этади;

судьялар малака ҳайъати қарорлари, хуносалари устидан Судьялар олий малака ҳайъатига тақдимномалар киритади;

суднинг фуқаролар хуқуқлари ва эркинликларини, шунингдек юридик шахсларнинг хуқуқлари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини суд орқали ҳимоя қилишни амалга оширишга доир фаолияти тўғрисида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига, халқ депутатлари вилоят, Тошкент шаҳар Кенгашига бир йилда камида бир марта ахборот тақдим этади;

судьяларнинг аҳоли билан учрашувларини ташкил этади, шунингдек жамоатчиликни суднинг фаолияти тўғрисида оммавий ахборот воситалари орқали хабардор қилиб боради;

суд аппарати ишларига раҳбарлик қиласи, суд ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади ва бекор қиласи.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раиси қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раиси йўқлигида унинг ваколатлари Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси томонидан тегишли суд раисининг ўринbosарларидан бирининг зиммасига юклатилиши мумкин.

38-модда. Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раисининг ўринbosари

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раисининг ўринbosари:

тегишли судлов ҳайъати ишини ташкил этади;

тегишли судлов ҳайъати мажлисларида раислик қиласи;

суд раёсатига тегишли судлов ҳайъати фаолияти тўғрисида маърузалар тақдим этади;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қиласи.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раисининг ўринбосари қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси, вилоят, Тошкент шаҳар суди раисининг ўринбосари йўқлигига унинг ваколатлари ушбу суд раиси томонидан тегишли суд раисининг бошқа ўринбосари зиммасига юклатилиши мумкин.

**4-боб. Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман,
шаҳар суди. Жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди.
Туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди**

**39-модда. Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман,
шаҳар судининг, жиноят ишлари бўйича туман,
шаҳар судининг, туманлараро, туман,
шаҳар иқтисодий судининг таркиби**

Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар суди раис ва судьялардан иборат бўлади.

Жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди раис, судьялар ва халқ маслахатчиларидан иборат бўлади.

Туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди раис ва судьялардан иборат бўлади.

Таркиби олти судьядан ортиқ туманлараро, туман, шаҳар судида суд раисининг ўринбосари лавозими жорий этилади.

Бир таркибли туманлараро, туман, шаҳар суди суд раисидан иборат бўлади.

**40-модда. Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман,
шаҳар судининг, жиноят ишлари бўйича туман,
шаҳар судининг, туманлараро, туман,
шаҳар иқтисодий судининг ваколатлари**

Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар суди қонун билан ўзининг ваколатларига киритилган фуқаролик ишларини ва маъмурий ҳукуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқади.

Жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди жиноят ишларини ва маъмурий ҳукуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни, шунингдек қамоққа олиш ёки уй қамоғи тарзидаги эҳтиёт чорасини қўллаш ҳақидаги ёхуд қамоқда сақлаш ёки уй қамоғи муддатини узайтириш тўғрисидаги, айланувчини лавозимидан четлаштириш ҳақидаги, шахсни тиббий муассасага жойлаштириш тўғрисидаги ёхуд айланувчининг тиббий муассасада бўлиши муддатини узайтириш ҳақидаги, мурдани экслумация қилиш тўғрисидаги, почта-телеграф жўнатмаларини хатлаш ҳақидаги,

амнистия актига асосан маҳкумни жазодан озод қилиш тўғрисидаги илтимосномаларни ва қонун билан ўзининг ваколатлари доирасига киритилган бошқа ишларни кўриб чиқади.

Туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди хўжалик юритувчи субъектлар ўртасидаги фуқаролик-хуқукий муносабатларда юзага келадиган низоларни ва корпоратив низоларни, шунингдек қонун билан ўзининг ваколатлари доирасига киритилган маъмурий хуқуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўриб чиқади.

**41-модда. Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман,
шаҳар суди, жиноят ишлари бўйича туман,
шаҳар суди, туманлараро, туман,
шаҳар иқтисодий суди раиси**

Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар суди, жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди раиси:

суд мажлисларида раислик қиласди;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қиласди ҳамда уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича ишларни ташкил этади;

суднинг фуқаролар хуқуклари ва эркинликларини, шунингдек юридик шахсларнинг хуқуклари ва қонун билан қўрикланадиган манфаатларини суд орқали ҳимоя қилишни амалга оширишга доир фаолияти тўғрисида тегишли халқ депутатлари Кенгашига бир йилда камида бир марта ахборот тақдим этади;

судьяларнинг аҳоли билан учрашувларини ташкил этади, шунингдек жамоатчиликни суднинг фаолияти тўғрисида оммавий ахборот воситалари орқали хабардор қилиб боради;

суд аппарати ишига раҳбарлик қиласди, суд аппарати ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади ва бекор қиласди.

Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар судининг, жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар судининг, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий судининг раиси қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар суди, жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди раиси йўклигида унинг ваколатларини раис ўринbosari бажаради, у йўклигида эса, суд раисининг ваколатлари Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят, Тошкент шаҳар суди раиси томонидан тегишли суд судьяларидан бирининг зиммасига юклатилиши мумкин.

42-модда. Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар суди, жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди раисининг ўринбосари

Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар суди, жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди раисининг ўринбосари:

вазифалар тақсимотига мувофиқ суд аппарати ишига раҳбарликни амалга оширади;

суд мажлисларида раислик қилади;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қилади;

суд раиси йўқлигида унинг вазифасини бажариб туради.

Фуқаролик ишлари бўйича туманлараро, туман, шаҳар суди, жиноят ишлари бўйича туман, шаҳар суди, туманлараро, туман, шаҳар иқтисодий суди раисининг ўринбосари қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

5-боб. Ҳарбий судлар

43-модда. Ҳарбий судлар тизими

Ўзбекистон Республикасининг ҳарбий судлари тизими Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди ва ҳудудий ҳарбий судлардан иборатdir.

44-модда. Ҳарбий судларнинг таркиби

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди вилоят суди хукуки асосида иш юритади ҳамда раис, раис ўринбосари, судьялар ва халқ маслаҳатчиларидан иборат бўлади.

Ҳудудий ҳарбий судлар туман суди хукуки асосида иш юритади ва раис, халқ маслаҳатчиларидан иборат бўлади.

45-модда. Ҳарбий судлар судловига тааллукли ишлар

Ўзбекистон Республикаси ҳарбий судлари куйидаги ишларни кўради:

Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг, Давлат хавфсизлик хизматининг, Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат хавфсизлик хизматининг, Миллий гвардиясининг, Фавқулодда вазиятлар вазирлигининг, Ички ишлар вазирлиги қўшинларининг ва қонунчиликка мувофиқ ташкил этиладиган бошқа ҳарбий тузилмаларнинг ҳарбий хизматчилари, шунингдек ўқув йиғинларида бўлган вақтда ҳарбий

хизматга мажбурлар томонидан содир этилган жиноятлар тўғрисидаги ишларни;

ҳарбий қисмлар, қўшилмалар ва бирлашмаларнинг, ҳарбий бошқарув органларининг қўмондонлигига нисбатан ҳарбий хизматчиларнинг даъволари бўйича фуқаролик ишларини ҳамда ҳарбий бошқарув органлари карорлари, ҳарбий мансабдор шахсларнинг ҳарбий хизматчиларнинг ҳуқук ва эркинликларини бузувчи хатти-ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан шикоятларни;

алоҳида ҳолатлар туфайли судлар фаолият кўрсатмаётган жойларда барча фуқаролик ва жиноят ишларини;

қонун билан ўз ваколатига киритилган маъмурий ҳукуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни;

давлат сирларига тааллуқли ишларни.

Ўзбекистон Республикаси ҳарбий судлари қонунга мувофиқ бошқа ишларни ҳам кўриши мумкин.

46-модда. Ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш

Ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш ушбу Қонун билан тасдиқланадиган низомда белгиланади.

6-боб. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари

47-модда. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг таркиби

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раис, раис ўринбосари, судьялардан иборат бўлади ҳамда раёсат ва судлов ҳайъатлари таркибида иш юритади.

48-модда. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг ваколатлари

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди:

ўз ваколатлари доирасида ишларни биринчи ва апелляция инстанцияси суди сифатида кўради;

туманлараро маъмурий судларнинг судлов фаолияти устидан назоратни амалга оширади;

суд амалиёти ва суд статистикасини умумлаштиради, уларнинг тизимли таҳлилини амалга оширади;

суд амалиёти обзорларини тайёрлайди;

судьяларнинг ва суд аппарати ходимларининг малакасини ошириш бўйича ишларни ташкил этади.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

**49-модда. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди,
вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг раёсати**

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг раёсати шу суд судьяларидан иборат таркибда иш юритади.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раёсатининг мажлислари заруриятга қараб, лекин бир ойда камида бир марта ўтказилади ва раёсат аъзоларининг кўпчилиги ҳозир бўлган тақдирда ваколатлидир.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раёсатининг қарорлари овоз беришда иштирок этган раёсат аъзоларининг кўпчилик овози билан қабул қилинади ва тегишли суд раиси томонидан имзоланади.

**50-модда. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди,
вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раёсатининг
ваколатлари**

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг раёсати:

суд амалиётини умумлаштириш ва обзорлари, суд статистикаси таҳлили материалларини кўриб чиқади;

судлов ҳайъати фаолияти тўғрисидаги маъruzalarни эшитади;

туманлараро маъмурий судлар раисларининг қонунчиликни кўллаш амалиёти тўғрисидаги маъruzalarini эшитади.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг раёсати қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

**51-модда. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг,
вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг судлов
ҳайъати**

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг судлов ҳайъати:

ўз ваколатлари доирасида ишларни биринчи инстанция бўйича кўради;

ишларни апелляция тартибида кўради;
суд амалиётини ўрганади ва умумлаштиради;
суд амалиёти обзорларини тайёрлайди;
суд статистикасини таҳлил қиласди.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг судлов ҳайъати қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

**52-модда. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди,
вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раиси**

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раиси:

суд фаолиятига ташкилий раҳбарликни амалга оширади;
суд раёсатини чақиради ва унинг мажлисларида раислик қиласди;
суд раёсати қарорларининг бажарилиши устидан назоратни амалга ошириш бўйича ишларни ташкил этади;
суд мажлисларида раислик қиласди;
куйи турувчи судларнинг фаолиятини ташкил этишга кўмаклашади;
судьяларнинг ва суд аппарати ходимларининг малакасини ошириш бўйича ишларни ташкил этади;
суд амалиётини умумлаштириш, суд амалиёти обзорларини тайёрлаш ва суд статистикасини юритиш бўйича ишларни ташкил этади;
жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қиласди ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича ишларни ташкил этади;
судьялар малака ҳайъати қарорлари, хуносалари устидан Судьялар олий малака ҳайъатига тақдимномалар киритади;
суднинг фуқаролар хуқуqlари ва эркинликларини, шунингдек юридик шахсларнинг хуқуqlари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини суд орқали ҳимоя қилишни амалга оширишга доир фаолияти тўғрисида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгесига, ҳалқ депутатлари вилоят, Тошкент шаҳар Кенгашига бир йилда камида бир марта ахборот тақдим этади;
судьяларнинг аҳоли билан учрашувларини ташкил этади, шунингдек жамоатчиликни суднинг фаолияти тўғрисида оммавий ахборот воситалари орқали хабардор қилиб боради;
суд аппарати ишларига раҳбарлик қиласди, суд аппарати ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади ва бекор қиласди.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раиси йўқлигига унинг ваколатлари Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси томонидан тегишли суднинг раис ўринbosари зиммасига юклатилиши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раиси қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

**53-модда. Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди,
вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раисининг
ўринбосари**

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раисининг ўринбосари:

судлов ҳайъати ишини ташкил этади;
судлов ҳайъати мажлисларида раислик қилади;
суд раёсатига судлов ҳайъатининг фаолияти тўғрисида маърузалар тақдим этади;
жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан кабул қилади;
суд раиси йўқлигига унинг ваколатларини амалга оширади.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раисининг ўринбосари қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раисининг ўринбосари йўқлигига унинг ваколатлари Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси томонидан тегишли суд судьяларидан бирининг зиммасига юклатилиши мумкин.

7-боб. Туманлараро маъмурий суд

54-модда. Туманлараро маъмурий суднинг таркиби

Туманлараро маъмурий суд раис ва судьялардан иборат бўлади.
Таркиби олти нафар судьядан ортиқ бўлган туманлараро маъмурий судда раис ўринбосари лавозими жорий этилади.

55-модда. Туманлараро маъмурий суднинг ваколатлари

Туманлараро маъмурий суд давлат органларининг, фуқаролар ўзини ўзи бошқариш органларининг қарорлари, улар мансабдор шахсларининг хатти-ҳаракатлари (ҳаракатсизлиги) устидан берилган, оммавий-хуқукий муносабатлардан келиб чиқадиган шикоятлар ва аризалар бўйича маъмурий низоларни, шунингдек қонун билан ўз ваколатига киритилган бошқа ишларни кўриб чиқади.

56-модда. Туманлараро маъмурий суд раиси

Туманлараро маъмурий суд раиси:
суд мажлисларида раислик қиласи;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қиласи ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича ишларни ташкил этади;

суднинг фуқаролар ҳукуклари ва эркинликларини, шунингдек корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотларнинг ҳукуклари ва қонун билан қўриқланадиган манфаатларини суд орқали ҳимоя қилишни амалга оширишга доир фаолияти тўғрисида тегишли халқ депутатлари Кенгашига бир йилда камида бир марта ахборот тақдим этади;

судьяларнинг аҳоли билан учрашувларини ташкил этади, шунингдек жамоатчиликни суднинг фаолияти тўғрисида оммавий ахборот воситалари орқали хабардор қилиб боради;

суд аппарати ишига раҳбарлик қиласи, суд ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади ва бекор қиласи.

Туманлараро маъмурий суд раиси қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Туманлараро маъмурий суд раиси йўқлигида унинг ваколатларини раис ўринбосари бажаради, у йўқлигида эса суд раисининг ваколатлари Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раиси томонидан тегишли суд судьяларидан бирининг зиммасига юклатилиши мумкин.

57-модда. Туманлараро маъмурий суд раисининг ўринбосари

Туманлараро маъмурий суд раисининг ўринбосари:

вазифалар тақсимотига мувофиқ суд аппарати ишига раҳбарликни амалга оширади;

суд мажлисларида раислик қиласи;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қиласи;

суд раиси йўқлигида унинг ваколатларини амалга оширади.

Туманлараро маъмурий суд раисининг ўринбосари қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

8-боб. Судьяларнинг мақоми, уларнинг ҳукуқ ва мажбуриятлари

58-модда. Судьялар

Ўзбекистон Республикасида судьялар қонунга мувофиқ одил судловни амалга оширишга ваколат берилган шахслардир.

Ўзбекистон Республикасида барча судьялар бир хил мақомга эга.

Судлар раислари, раис ўринбосарлари айни вақтда судьялардир.

Судьяларга малака даражалари берилади. Судьяларга малака даражаларини белгилаш ва бериш тартиби ушбу Конун билан тасдиқланадиган низомда аниқланади.

59-модда. Халқ маслаҳатчилари

Ўттиз беш ёшдан кичик бўлмаган, фуқароларнинг яшаш ёки иш жойидаги йиғилишида очик овоз бериш йўли билан икки ярим йил муддатга сайланган Ўзбекистон Республикаси фуқароси халқ маслаҳатчиси бўлиши мумкин.

Ҳақиқий ҳарбий хизматни ўтаётган, сайлов кунида ўттиз беш ёшга тўлган, ҳарбий қисмлар ҳарбий хизматчиларининг йиғилишларида очик овоз бериш йўли билан икки ярим йил муддатга сайланган Ўзбекистон Республикаси фуқароси ҳарбий суднинг халқ маслаҳатчиси бўлиши мумкин.

Ҳар бир суд учун халқ маслаҳатчилари сони судьяларнинг тегишли малака ҳайъатлари томонидан белгиланади.

Халқ маслаҳатчилари одил судловни амалга оширишда судьянинг хукукларидан фойдаланади.

Халқ маслаҳатчилари судлардаги ўз вазифаларини бажаришга бир йилда кўпи билан икки ҳафтага навбатма-навбат чакирилади, бундан уларнинг иштирокида бошланган суд ишини кўришни тугаллаш зарурати бу муддатни узайтиришни тақозо этган ҳоллар мустасно. Шу даврда уларнинг иш жойидаги ўртача иш ҳақи сакланиб қолади.

60-модда. Судьянинг қасамёди

Илк бор судьялик лавозимига сайланган ёки тайинланган шахс қуйидаги мазмунда қасамёд қиласи:

«Зиммамга юқлатилган вазифаларни ҳалол ва вижданан бажаришга, одил судловни фақат қонунга бўйсунган ҳолда амалга оширишга, судьялик бурчим ва виждоним буюрганидек бегараз, холис ва адолатли бўлишга тантанали қасамёд қиласман».

Судья Ўзбекистон Республикаси Давлат байроғи олдида, Қорақалпоғистон Республикасида эса Қорақалпоғистон Республикаси Давлат байроғи олдида ҳам тантанали вазиятда қасамёд қиласи.

Судьялар Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми мажлисида қасамёд қиласи.

Қорақалпоғистон Республикаси судларининг судьялари тегишинча Қорақалпоғистон Республикаси суди ва Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди раёсати мажлисида қасамёд қиласи.

Илк бор лавозимига сайланган ёки тайинланган судья ўз ваколатларини амалга оширишга қасамёд қилганидан кейин киришади.

61-модда. Судьянинг хуқуқлари

Судья куйидаги хуқуқларга эга:

мансабдор шахслар ва фуқаролардан одил судловни амалга ошириш билан боғлиқ бўлган ўз фармойишларининг бажарилишини талаб қилиш;

мансабдор ва бошқа шахслардан одил судловни амалга ошириш учун зарур бўлган ахборотни олиш;

одил судловни амалга ошириш учун зарур бўлган маълумотларни давлат органларининг ва бошқа ташкилотларнинг ахборот тизимларидан бепул асосда олиш ҳамда шахсга доир маълумотлар мавжуд ахборот тизимларидан фойдаланиш, шу жумладан масофадан туриб фойдаланиш;

давлат органларининг, шунингдек бошқа ташкилотларнинг ахборот тизимларидан одил судловни амалга ошириш учун зарур бўлган шахсга доир маълумотларни фуқароларнинг ёзма розилигисиз бепул асосда олиш;

судьялар ҳамжамияти органларини шакллантиришда ва улар фаолиятида иштирок этиш;

уюшмаларга бирлашиш.

Судья қонунга мувофиқ бошқа хуқуқларга ҳам эга бўлиши мумкин.

Давлат органлари, мансабдор шахслар, жамоат бирлашмалари, бошқа юридик ва жисмоний шахслар судьянинг одил судловни амалга ошириш билан боғлиқ бўлган талаблари ҳамда фармойишларини сўзсиз бажариши шарт. Судьянинг талаблари ва фармойишларини бажармаслик қонунда белгиланган жавобгарликка сабаб бўлади.

62-модда. Судьянинг мажбуриятлари

Судья:

Ўзбекистон Республикасининг Конституцияси ва қонунларига оғишмай риоя этиши;

фуқароларнинг хуқуқ ва эркинликлари, шаъни, қадр-киммати ҳамда мол-мулки, корхоналар, муассасалар ва ташкилотларнинг хуқуқлари ҳамда қонун билан қўриқланадиган манфаатлари ҳимоя қилинишини таъминлаши;

ўз ваколатларини амалга оширишда, шунингдек хизматдан ташқари муносабатларда Судьялик одоби кодекси талабларига риоя этиши, суд ҳокимиияти обрўсини, судьянинг шаъни ва қадр-кимматини тушириши ёки унинг беғаразлиги, холислиги ва адолатлилигига шубҳа туғдириши мумкин бўлган ҳар қандай хатти-ҳаракатдан ўзини тийиши;

коррупциянинг ҳар қандай кўринишларига ва одил судловни амалга ошириш бўйича фаолиятига ғайриқонуний аралашибашга уринишларга қаршилик кўрсатиши ҳамда бундай ҳолатлар аниқланган тақдирда бу ҳақда Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашига хабар қилиши;

суд процесси иштирокчиларини хурмат қилиши;

ўз малакасини судьялик ваколатларини бажариш учун зарур бўлган даражада сақлаб туриши;

манфаатлар тўқнашуви юзага келган тақдирда ўзини ўзи рад қилиши ва суд процесси иштирокчиларини хабардор қилиши шарт.

Судья:

судьялар маслаҳатлашуви сирини ва ёпиқ суд мажлисларини ўтказиш чоғида олинган маълумотларни ошкор қилишга;

сенатор, давлат ҳокимияти вакиллик органлари депутати бўлишга;

сиёсий партия аъзоси бўлишга, уни моддий жиҳатдан қўллаб-кувватлашга, сиёсий партияларнинг тадбирларида иштирок этишга, бошқа сиёсий фаолият билан шуғулланишга;

ҳақ тўланадиган бошқа фаолият билан шуғулланишга, бундан судьянинг вазифаларини бажаришга тўсқинлик қилмайдиган педагогик, илмий ва бошқа ижодий фаолият мустасно;

шахсан ёки ишончли шахслар орқали тадбиркорлик фаолияти билан шуғулланишга, шу жумладан хўжалик юритувчи субъектни бошқаришда, унинг ташкилий-хукуқий шаклидан қатъи назар, иштирок этишга;

Ўзбекистон Республикаси худудидан ташқарида жойлашган чет эл банкларида ҳисобварақлар (омонатлар) очишга ва уларга эга бўлишга, нақд пул маблағларини ҳамда қимматликларни сақлашга. Бундай чеклов судьянинг эрига (хотинига) ва вояга етмаган фарзандларига нисбатан ҳам амал қиласди;

жисмоний ёки юридик шахсларнинг ишлари бўйича судда вакил бўлишга (қонуний вакиллик ҳоллари бундан мустасно);

судда кўриб чиқилаётган масала юзасидан суд хужжати қонуний кучга киргунга қадар ошкора мулоҳазалар билдиришга;

қонунга мувофиқ махфий ахборот жумласига киритилган, судьялик ваколатларини амалга ошириши муносабати билан ўзига маълум бўлиб қолган маълумотларни судьялик ваколатларини амалга ошириш билан боғлиқ бўлмаган мақсадларда ошкор қилишга ёки фойдаланишга ҳақли эмас.

Судьянинг зиммасида қонунга мувофиқ бошқа мажбуриятлар ҳам бўлиши мумкин.

9-боб. Судьялар мустақиллигининг асосий кафолатлари

63-модда. Судьяларнинг мустақиллигини таъминлаш

Судьяларнинг мустақиллиги қўйидагилар орқали таъминланади:

уларни қонунда белгиланган тартибда лавозимга сайлаш, тайинлаш, судьялик ваколатларини тўхтатиб туриш ва тугатиш;

судьянинг дахлсизлиги;

одил судловни амалга оширишдаги қатъий тартиб-таомил;

қарорларни чиқариш чоғида судьялар маслаҳатлашуви нинг сир тутилиши ва уни ошкор қилишни талаб этишининг тақиқланиши;

судьяга хурматсизлик қилганлик, одил судловни амалга ошириш бўйича фаолиятга аралашганлик ва судьянинг дахлсизлигини бузганлик учун қонунда белгиланган жавобгарлик;

судьяга давлат ҳисобидан унинг юксак мақомига муносиб моддий ва ижтимоий таъминот бериш.

Судьянинг мустақиллигини чеклайдиган қонунчилик хужжатлари қабул қилишга йўл қўйилмайди.

Судья, унинг оила аъзолари ва уларнинг мол-мулки давлатнинг алоҳида химоясида бўлади.

64-модда. Судьянинг дахлсизлиги

Судьянинг шахси дахлсиз. Судьянинг дахлсизлиги унинг турар жойига, хизмат хонасига, у фойдаланадиган транспорт воситаси ва алоқа воситаларига, хат-хабарларига, унга тегишли ашёлар ва хужжатларга тааллуқлидир.

Судьяларнинг шахсий хавфсизлигини таъминлаш мақсадларида уларга Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси томонидан белгиланадиган рўйхат бўйича сақлаш, олиб юриш ва ундан фойдаланиш хуқуқи билан хизмат қуроли ҳамда шахсий ҳимоя воситалари берилади. Зарур ҳолларда тегишли суд раисининг қарорига биноан ички ишлар органи судья ва унинг оиласи учун қуролли соқчилар ажратади.

Судьяга нисбатан жиноят иши факат Ўзбекистон Республикаси Бош прокурори томонидан қўзғатилиши мумкин.

Судья Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг хulosаси олинмасдан ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленумининг розилигисиз жиноий жавобгарликка тортилиши, камоққа олиниши мумкин эмас.

Судья тегишли судьялар малака ҳайъатининг хulosаси олинмасдан маъмурий жавобгарликка тортилиши мумкин эмас.

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi раисининг судьялар дахлсизлигини бузганлик ва уларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига аралашганлик фактлари тўғрисидаги тақдимномаси прокуратура органлари томонидан бир ой муддатда кўриб чиқилади. Ўзбекистон Республикаси Бош прокуратураси кўрсатилган фактлар бўйича жиноят иши қўзғатилганлиги ёки қўзғатилиши рад этилганлиги ҳақида Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашига хабар беради.

Судьяни хуқуқни муҳофаза қилувчи органларга гувоҳ ёки гумон килинувчи сифатида сўроқ қилиш учун чақиришга факат тегишли судьялар малака ҳайъатининг розилиги билан йўл қўйилади.

Судьяга нисбатан қамоққа олиш тарзидаги эҳтиёт чораси фақат унга нисбатан ўта оғир жиноят ёки одам ўлимига сабаб бўлган қасддан бошқа жиноят содир этганликда айб қўйилган ҳолларда қўлланилиши мумкин. Мазкур қоида судья сифатида ишлаган даврида шундай жиноят содир этганликда айбланаётган собиқ судьяга нисбатан ҳам қўлланилади.

Судья хукуқбузарлик содир этганликда гумон қилиниб ушлаб турилган тақдирда, бу ҳақда ушлаб туриш учун асос бўлган хужжатлар кўчирма нусхалари илова қилинган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашига у ушланган пайтдан эътиборан уч соатдан кечиктирмасдан хабар қилиниши шарт.

Судьянинг турар жойига ёки хизмат хонасига, фойдаланадиган транспортига кириш, уларни кўздан кечириш, уларда тинтуб ўтказиш ёки улардан ашёни олиш, унинг телефондаги сўзлашувларини эшлиши, судьяни шахсан кўздан кечириш ва уни шахсий тинтуб қилиш, шунингдек унинг хат-хабарларини, унга тегишли ашёлар ва хужжатларни кўздан кечириш, олиб қўйиш ёхуд олиш фақат суднинг қарорига биноан ёки Ўзбекистон Республикаси Баш прокурорининг рухсати билан амалга оширилиши мумкин.

Судьяга нисбатан жиноят иши Ўзбекистон Республикаси Олий суди судловига тегишилдири.

Судда ўз вазифаларини бажараётган даврда халқ маслаҳатчиларида судьялар дахлсизлигининг барча кафолатлари татбиқ этилади.

65-модда. Судьяга ҳурматсизлик қилганлик учун жавобгарлик

Давлат органлари ва бошқа органлар, корхоналар, муассасалар ҳамда ташкилотлар, мансабдор шахслар, фукаролар судьяларни ҳурмат қилиши ва уларнинг мустақиллиги принципига риоя этиши шарт.

Судьяга ҳурматсизлик қилиш, худди шунингдек уни очиқдан-очик менсимасликдан далолат берувчи хатти-харакатлар қилиш конунга мувофиқ жавобгарликка сабаб бўлади.

66-модда. Судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига аралашишга йўл қўйилмаслиги

Судьяларнинг одил судловни амалга ошириш борасидаги фаолиятига аралашишга йўл қўйилмайди.

Муайян ишни ҳар томонлама, тўла ва холисона кўриб чиқишига тўсқинлик қилиш ёки ғайриқонуний суд хужжати чиқарилишига эришиш мақсадида судьяларга қандай бўлмасин таъсир кўрсатиш қонунга мувофиқ жиноий жавобгарликка сабаб бўлади.

Судьядан кўрилган ёки иш юритишидаги ишлар моҳияти бўйича бирон-бир тушунтиришлар беришни талаб қилиш, шунингдек қонунда

назарда тутилган ҳоллардан ва тартибдан ташқари, кимга бўлмасин, танишиб чиқиш учун ишларни тақдим этиш тақиқланади.

Оммавий ахборот воситалари ўз хабарларида муайян иш юзасидан суд муҳокамаси натижаларини олдиндан ўзича ҳал қилиб қўйишга ёки судга қандай шаклда бўлмасин таъсир қўрсатишга ҳақли эмас.

10-боб. Судьяларни сайлаш ва тайинлаш

67-модда. Судьялик лавозимига номзодга қўйиладиган талаблар

Ўттиз беш ёшга тўлган, олий юридик маълумотга эга бўлган Ўзбекистон Республикаси фуқароси судьялик лавозимига номзод бўлиши мумкин.

Кўйидагилар судьялик лавозимига номзод бўлиши мумкин эмас:

жиноят содир этганликда айбланаётган шахс;

илгари судланган ёки ўзига нисбатан жиноят иши реабилитация қилмайдиган асослар бўйича тугатилган шахс;

чет давлат фуқаролигига эга бўлган ёки чет давлат худудида доимий яшаш ҳуқукини тасдиқловчи яшаш гувоҳномасига ёхуд бошқа хужжатга эга бўлган шахс;

суд томонидан муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб эътироф этилган шахс;

психиатрия ёки наркология муассасаларида ҳисобда турган шахс;

судьянинг ваколатларини амалга оширишга тўсқинлик қиласиган бошқа касалликка чалинган шахс.

68-модда. Судьялик лавозимига сайланадиган, тайинланадиган шахсларга қўйиладиган талаблар

Ушбу Қонуннинг 67-моддаси талабларига жавоб берадиган, юридик ихтисослик бўйича камида ўн беш йиллик иш стажига, шу жумладан, қоида тариқасида, судья сифатида камида етти йиллик иш стажига эга бўлган шахс Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси бўлиши мумкин.

Ушбу Қонуннинг 67-моддаси талабларига жавоб берадиган, юридик ихтисослик бўйича камида ўн йиллик иш стажига, шу жумладан, қоида тариқасида, судья сифатида камида икки йиллик иш стажига эга бўлган шахс Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий судининг, Қорақалпоғистон Республикаси судининг, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоят, Тошкент шаҳар судининг, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий судининг судьяси бўлиши мумкин.

Ушбу Қонуннинг 67-моддаси талабларига жавоб берадиган, ўттиз беш ёшга тўлган ва юридик ихтисослик бўйича камида етти йиллик иш

стажига эга бўлган шахс туманлараро, туман, шаҳар судининг, ҳудудий ҳарбий суднинг судьяси бўлиши мумкин.

Илк бор судьялик лавозимига тайинланадиган номзодлар Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi хузуридаги Судьялар олий мактабида мажбурий тартибда ўқиши шарт. Ўқиши даврида улар асосий иш жойи бўйича ўртача ойлик иш ҳақи сақланмаган ҳолда меҳнат мажбуриятларини бажаришдан озод этилади, бироқ ўқишининг бутун даврида иш жойи (лавозими) сақланади.

69-модда. Судьяларни сайлаш ва тайинлаш тартиби

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг тавсияси асосида Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан сайланади.

Вилоят, Тошкент шаҳар суди, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди, туманлараро, туман, шаҳар суди, ҳудудий ҳарбий суд судьяси Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi томонидан лавозимга тайинланади.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, Қорақалпоғистон Республикаси туманлараро, туман, шаҳар суди судьяси Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг тақдимномасига биноан Қорақалпоғистон Республикаси Жўкорғи Кенгеси томонидан лавозимга тайинланади.

Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тайинланадиган ёки келишиб олинадиган лавозимларда фаолият юритаётган ва бенуқсон обрў-эътиборга эга бўлган шахслар, истисно тариқасида, Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi хузуридаги Судьялар олий мактабида мажбурий тартибда ўқитилмаган ҳолда ilk бор судьялик лавозимларига тайинланиши мумкин.

Судьяни лавозимга тайинлаш тегишли судьялар малака ҳайъатининг хулосаси инобатга олинган ҳолда амалга оширилади.

70-модда. Суд раисини, раис ўринбосарини лавозимга сайлаш ва тайинлаш тартиби

Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг биринчи ўринбосари, раис ўринбосари – Ўзбекистон Республикаси Олий суди судлов ҳайъатининг раиси Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан сайланади.

Вилоят, Тошкент шаҳар суди, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди, вилоят, Тошкент шаҳар маъмурий суди раиси, раис ўринбосари,

Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикасининг Президенти томонидан лавозимга тайинланади.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди раиси, раис ўринбосари Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг Ўзбекистон Республикасининг Президенти билан келишиб олинган хulosаси асосида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раисининг тақдимномасига биноан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси томонидан сайланади.

Қорақалпоғистон Республикаси туманлараро, туман, шаҳар суди раиси, раис ўринбосари Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг тақдимномасига биноан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси томонидан тайинланади.

Туманлараро, туман, шаҳар суди, худудий ҳарбий суд раиси, раис ўринбосари Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi томонидан лавозимга тайинланади.

71-модда. Судьянинг ваколатлари муддати ва уни ҳисоблаш тартиби

Судья биринчи марта беш йиллик муддатга, навбатдаги ўн йиллик муддатга ва лавозимда бўлишнинг муддатсиз даврига белгиланган тартибда сайланади ёки тайинланади.

Судьянинг ваколатлари муддати унинг судьялик лавозимида бўлган умумий стажидан келиб чикқан ҳолда ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси лавозимида бўлишнинг энг юқори ёши етмиш ёшни, бошқа судлар судьялари учун – олтмиш беш ёшни ташкил этади.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяси лавозимида бўлишнинг энг юқори ёши ўзининг розилиги билан Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан беш йилгача, бошқа судлар судьясининг ёши эса Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi томонидан худди шундай беш йилгача узайтирилиши мумкин.

Судья қонунчиликка мувофиқ пенсияга чиқиш ҳукуқини сақлаб қолади.

72-модда. Суд раиси, раис ўринбосарининг ваколатлари муддати

Суд раиси, раис ўринбосарининг ваколатлари муддати беш йил.

Шахс айни бир судда кетма-кет икки муддатдан ортиқ раис, раис ўринбосари лавозимини эгаллаб туриши мумкин эмас.

Суд раиси, раис ўринбосари ваколатлари у сайланган ёки тайинланган муддат ўтгач тугайди.

Суд раиси, раис ўринбосарининг ваколатлари муддати ўтганлиги ёки у томонидан эгаллаб турган лавозимидан озод этиш ҳақида ариза берганлиги муносабати билан тугаган тақдирда, унинг судьялик ваколатлари сақланиб қолади ва у шу кундан бошлаб судьялик лавозимида ишни давом эттиради, мазкур судда бўш турган судьялик лавозими бўлмаган тақдирда, ўзининг розилиги билан судьялик ваколатларининг қолган муддатига бошқа судга судьялик лавозимига ўтказилади.

73-модда. Судьяни бошқа судьялик лавозимига ўтказиш тартиби

Судья ваколатлари муддати даврида ўзининг розилиги билан Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши томонидан бошқа судьялик лавозимига ўтказилиши мумкин.

Қорақалпоғистон Республикаси суди, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди судьяси, Қорақалпоғистон Республикаси туманлараро, туман (шаҳар) суди раиси, раис ўринбосари, судьяси ваколат муддати даврида ўзининг розилиги билан Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши тақдимномасига биноан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси томонидан бошқа судьялик лавозимига ўтказилиши мумкин.

Бир суднинг ўзида судьялик лавозимида бўлиш муддати, қоида тариқасида, икки йилдан кам бўлмаслиги керак.

Судьяни бошқа судьялик лавозимига ўтказиш тўғрисидаги масала Судьялар олий малака ҳайъати хулосасига биноан Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашига кўриб чиқиш учун киритилади.

11-боб. Судьяларнинг интизомий жавобгарлиги

74-модда. Судьялар интизомий жавобгарлигининг асослари

Судья факат тегишли судьялар малака ҳайъати қарорига биноан куйидаги ҳолларда интизомий жавобгарликка тортилиши мумкин:

одил судловни амалга ошириш чоғида қонунийликни бузганлиги учун;

суд ишини ташкил этишда бепарволиги ёки интизомсизлиги оқибатида йўл қўйган камчиликлари учун;

судьялик шаъни ва қадр-қимматига доғ туширадиган ҳамда суднинг обрўсини туширадиган ножӯя хатти-ҳаракат содир этганлиги учун;

Судьялар одоби кодекси талабларини бузганлиги учун.

Суд қарорининг бекор қилиниши ёки ўзгартирилишининг ўзи, суд қарорини чиқаришда қатнашган судьянинг, агар у атайлаб қонун бузилишига ёки жиддий оқибатларга олиб келган виждонсизликка йўл қўймаган бўлса, жавобгар бўлишига сабаб бўлмайди.

Агар интизомий жазо чоралари берилганидан кейин бир йил мобайнида судья ушбу модданинг биринчи қисмида назарда тутилган ҳаракатларни содир этмаса, у интизомий жавобгарликка тортилмаган деб ҳисобланади.

Судьяларни интизомий жавобгарликка тортиш тартиби қонун билан тасдиқланадиган низомда белгиланади.

75-модда. Судьяга нисбатан интизомий иш қўзғатиш

Судьяга нисбатан интизомий иш тегишли судьялар малака ҳайъати томонидан судья ушбу Қонун 74-моддасининг биринчи қисмида назарда тутилган ҳаракатларни содир этилгани тўғрисидаги ариза ёки хабар бўйича ўtkazilgan хизмат текшируви натижаларига кўра қўзғатилиши мумкин.

76-модда. Судьяга нисбатан қўлланиладиган интизомий жазо чоралари

Судьяларнинг малака ҳайъати интизомий жавобгарликка тортилган судьяга қуидаги интизомий жазо чораларидан бирини қўллаши мумкин:

огоҳлантириш;

ҳайфсан;

ўртача ойлик иш ҳақининг ўттиз фоизидан ортиқ бўлмаган миқдорда жарима;

малака даражасини бир поғонага пасайтириш;

ваколатларини муддатидан илгари тугатиш.

Интизомий жазо чоралари қўлланилаётганида қоидабузарликнинг хусусияти ва оқибатлари, ножӯя хатти-ҳаракатнинг оғир-енгиллиги, судьянинг шахси, айборлик даражаси инобатга олинади.

77-модда. Интизомий жазо чораларини қўллаш тўғрисидаги қарор устидан шикоят қилиш

Судьялар малака ҳайъатининг интизомий жазо чораларини қўллаш тўғрисидаги қарори устидан Судьялар олий малака ҳайъатига шикоят қилиш мумкин.

Судьялар олий малака ҳайъатининг қарори устидан Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашига шикоят бериш мумкин.

12-боб. Судьянинг ваколатларини тўхтатиб туриш ва тугатиш

78-модда. Судьянинг ваколатларини тўхтатиб туриш

Судьянинг ваколатлари тегишли судьялар малака ҳайъати қарори билан қуидаги ҳолларда тўхтатиб турилади, агар:

судья ўз лавозимиға зид фаолият билан шуғулланаётган бўлса;

судьяга нисбатан тиббий йўсиндаги мажбурлов чоралари қўлланилган бўлса;

судья суднинг ҳал қилув қарори билан бедарак йўқолган деб топилган бўлса;

судьяга нисбатан жиноят иши қўзғатилган бўлса;

судья давлат ҳокимияти вакиллик органлари сайловида депутатликка номзод сифатида иштирок этаётган бўлса.

Судьянинг ваколатлари уларни тўхтатиб туришга сабаб бўлган асослар бекор бўлгунга қадар тўхтатиб турилади.

Судья қонунда белгиланган тартибда тегишли судьялар малака ҳайъати қарори устидан шикоят қилишга ҳақли.

Судьянинг ваколатлари тўхтатиб турилиши унга иш ҳақи тўлашни тўхтатишга ёки иш ҳақи миқдорини камайтиришга, унинг таъминоти даражасини пасайтиришга ва судьяни ушбу Қонунда белгиланган дахлсизлик кафолатларидан маҳрум қилишга сабаб бўлмайди, бундан эҳтиёт чораси сифатида судьяга нисбатан қамоққа олиш чораси танланган ҳоллар мустасно.

Судьянинг ваколатларини қайта тиклаш тўғрисидаги қарор судьянинг ваколатларини тўхтатиб турган тегишли судьялар малака ҳайъати томонидан қабул қилинади.

79-модда. Судьянинг ваколатларини муддатидан илгари тугатиш

Судьянинг ваколатлари қуйидаги ҳолларда муддатидан илгари тугатилади:

- 1) у судьянинг қасамёдини бузган тақдирда;
- 2) у ёзма ариза берган тақдирда;
- 3) тегишли судьялар малака ҳайъати томонидан огоҳлантириш қилинганидан ёки ваколатлари тўхтатилганидан кейин у судьялик лавозимиға зид фаолият билан шуғулланишни давом эттираверган тақдирда;
- 4) у суд томонидан муомалага лаёқатсиз ёки муомала лаёқати чекланган деб топилган тақдирда;
- 5) у Ўзбекистон Республикасининг фуқаролигидан чиққан ёки уни йўқотган тақдирда;
- 6) унга нисбатан суднинг айлов ҳукми қонуний кучга кирган тақдирда;
- 7) у вафот этганда ёки суднинг қарори билан вафот этган деб эълон қилинган тақдирда;
- 8) соғлигининг ҳолатига ёки бошқа узрли сабабларга кўра у узоқ вақт мобайнида судьялик вазифасини бажаришга қодир бўлмай қолган тақдирда;

9) суд раисининг ваколат муддати тугаши муносабати билан, агар у бошқа судьялик лавозимига ўтишга розилик бермаса;

10) судья томонидан тегишли судьялар малака ҳайъатининг қарори билан судьяга ваколатларини тугатиш тарзидаги интизомий жазо чораси қўлланилишига сабаб бўлган, ушбу Қонун 74-моддасининг биринчи кисмида назарда тутилган ҳаракатлар содир этилганда.

Ушбу моддада назарда тутилган асослар мавжуд бўлган тақдирда:

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьясининг ваколатлари – Ўзбекистон Республикаси Президентининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан;

вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раисининг ва раис ўринbosарининг ваколатлари – Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан;

вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди судьясининг, туманларапо, туман, шаҳар судлари, ҳарбий судлар раисининг ва судьясининг ваколатлари – тегишли судьялар малака ҳайъати хулосасига кўра Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгashi томонидан;

Қорақалпоғистон Республикаси суди, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, туманларапо, туман, шаҳар судлари судьясининг ваколатлари – Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг хулосаси асосида Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси Раиси киритган тақдимномага биноан Қорақалпоғистон Республикаси Жўқорғи Кенгеси томонидан муддатидан илгари тугатилади.

Судьянинг ваколатларини ушбу модда биринчи қисмининг 1, 3, 8 ва 10-бандларида назарда тутилган ҳолларда тегишли судьялар малака ҳайъати қарори асосида муддатидан илгари тугатишга йўл қўйилади.

Судья тегишли судьялар малака ҳайъати қарори устидан қонунда белгиланган тартибда шикоят қилишга ҳақли.

Халқ маслаҳатчиларининг ваколатлари ушбу модданинг биринчи кисмида кўрсатилган асослар бўйича муддатидан илгари тугатилади, бундан ушбу модда биринчи қисмининг 1, 3, 9 ва 10-бандларида кўрсатиб ўтилган асослар мустасно.

80-модда. Судьялар малака ҳайъатлари

Судьялар малака ҳайъатлари қуидаги масалаларни кўриб чиқиши учун тузилади:

судьянинг интизомий жавобгарлиги;

судьянинг ваколатларини тўхтатиб туриш ёки муддатидан илгари тугатиш;

судьянинг дахлсизлигини таъминлаш;
судьяга малака даражасини бериш;
халқ маслаҳатчиларини танлаш ва уларнинг сайловини ўтказиш бўйича ишларни ташкил қилиш;

судьянинг қасамёди ва Судьялар одоби кодексига риоя этилиши устидан назорат қилиш.

Судьялар малака ҳайъатлари Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгашининг зиммасига юклатилган вазифаларни бажаришида унга кўмаклашади.

Судьялар олий малака ҳайъати Ўзбекистон Республикаси судьялари курултойи томонидан беш йил муддатга сайланади.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди, Қорақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари, Қарақалпоғистон Республикаси, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари судьяларининг малака ҳайъатлари тегишли судлар судьяларининг конференцияларида беш йил муддатга сайланади.

Судьялар малака ҳайъатларининг фаолиятини ташкил этиш тартиби конун билан тасдиқланадиган низомда белгиланади.

13-боб. Судьяларнинг ва улар оила аъзоларининг моддий ҳамда ижтимоий таъминоти

81-модда. Судьяларнинг моддий таъминоти

Судьянинг иш ҳаки қонунчиликда белгиланган микдорларда ва республика бюджети маблағлари ҳисобидан тўланадиган ойлик лавозим маошидан, малака даражаси, кўп йиллик хизмати, фахрий унвони учун ҳар ойлик устами ҳақлардан иборат бўлади.

Норматив-хуқуқий ҳужжатларга мувофиқ судьяларга бошқа тўловлар ҳам амалга оширилиши мумкин.

Судьяларга меҳнатга ҳақ тўлашнинг белгиланган фонди доирасида мукофотлар тўланиши ва моддий ёрдам кўрсатилиши мумкин.

Судьялар хизмат сафарига юборилганда ҳаво, темир йўл, автомобиль йўловчилар транспортида (такси ва шаҳар йўловчилар транспорти бундан мустасно) жой банд қилиб қўйиш ва йўл ҳужжатларини навбатсиз олиш хуқуқидан фойдаланади.

82-модда. Судьяларнинг ҳар йилги меҳнат таътили

Судьяларга ҳар йили ўттиз календарь кунидан иборат меҳнат таътили берилади.

Ўн йилдан ортиқ судьялик иш стажига эга бўлган судьяларга ўз хохишига кўра олти календарь кунигача қўшимча меҳнат таътили берилиши мумкин.

83-модда. Судьяларни уй-жой билан таъминлаш

Уй-жойга муҳтож бўлган судья маҳаллий давлат ҳокимияти органлари томонидан Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси белгилаган тартибда суд жойлашган ерда хизмат тураг жойи билан таъминланади.

Судья унга доимий яшаш учун белгиланган тартибда тураг жой берилгунга қадар тураг жой арендаси, ижараси (иккиламчи ижараси) билан боғлиқ харажатлари компенсация қилиниши ҳукуқига эга.

84-модда. Судьяларни ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий ҳимоя қилиш чоралари

Судьянинг ҳаёти ва соғлиғи давлатнинг маҳсус муҳофазасида бўлади ҳамда республика бюджети маблағлари ҳисобидан давлат томонидан мажбурий тартибда суғурта қилинади.

Куйидаги ҳолларда суғурта компаниялари (суғурталовчилар) суғурта суммаларини тўлайди:

судья ишлаётган даврида ёки ваколатлари муддати тугаганидан кейин ҳалок бўлса (вафот этса), агар бу судья ўз хизмат вазифаларини бажариши муносабати билан дучор бўлган майиблиги ёки соғлиғининг бошқача шикастланиши оқибатида рўй берган бўлса, унинг меросхўрларига – судьянинг эллик ойлик иш ҳақи миқдорида;

судья ўз хизмат вазифаларини бажариши муносабати билан келгусида касбга доир фаолият билан шуғулланиш имкониятини истисно этадиган даражада майиб бўлиб қолганида ёки унинг соғлиғига бошқача шикаст етказилганида – судьянинг йигирма беш ойлик иш ҳақи миқдорида;

судья ўз хизмат вазифаларини бажариши муносабати билан келгусида касбга доир фаолият билан шуғулланиш имкониятини истисно этмайдиган ва меҳнат қобилиятининг доимий йўқолишига олиб келмайдиган даражада майиб бўлиб қолганида ёки унинг соғлиғига бошқача шикаст етказилганида – судьянинг беш ойлик иш ҳақи миқдорида.

Судья ўз хизмат вазифаларини бажариши муносабати билан келгусида касбга доир фаолият билан шуғулланиш имкониятини истисно этадиган даражада майиб бўлиб қолганида ёки унинг соғлиғига бошқача шикаст етказилганида мажбурий давлат суғуртаси бўйича олинган тўловларни ҳисобга олмаган ҳолда унга иш ҳақи ва тайин этилган пенсия ўртасидаги фарқ тарзидаги компенсация ҳар ойда тўланади.

Судья ўз хизмат вазифаларини бажариши муносабати билан дучор бўлган майиблик ёки унинг соғлиғига бошқача шикаст етказилиши оқибатида ҳалок бўлса (вафот этса), унинг қарамоғида бўлган меҳнатга қобилиятсиз оила аъзоларига судья иш ҳақининг уларнинг ҳиссасига тўғри келадиган қисми ва бокувчисини йўқотганлиги муносабати билан уларга

тайинланган пенсия ўртасидаги фарқ тарзидаги компенсация ҳар ойда, мажбурий давлат суғуртаси бўйича олинган тўловларни ҳисобга олмаган ҳолда тўланади.

Судьянинг ўз хизмат вазифаларини бажариши муносабати билан унга тегишли мол-мулкни йўқ қилиш ёки шикастлаш оқибатида етказилган моддий зарарнинг ўрни судьяга ёки унинг оила аъзоларига тўлалигича қопланади.

Ушбу модданинг иккинчи – бешинчи қисмларида назарда тутилган зарарнинг ўрнини қоплаш бўйича тўловлар республика бюджети маблағлари ҳисобидан амалга оширилиб, кейинчалик улар айбордор шахслардан қонунда белгиланган тартибда ундириб олинади.

85-модда. Судьяларнинг ваколатлари муддати тугаганидан кейин уларга бериладиган кафолатлар

Ваколатлари муддати тугаган судьяларнинг ўртacha ойлик иш ҳақи уларни янги ваколатлар муддатига қайта сайлаш ёки қайта тайинлаш тўғрисидаги масала ҳал қилинаётган даврда ёхуд бошқа иш берилгунга қадар, лекин кўпи билан уч ойгача сақлаб қолинади.

Судьяларга уларнинг ваколатлари муддати тугаганидан кейин улар судьялик лавозимига сайланишга ёки тайинланишга қадар эгаллаб турган аввалги иши (лавозими) берилади, бундай иш (лавозим) мавжуд бўлмаганда эса аввалгисига teng бошқа иш (лавозим) берилади.

86-модда. Мехнат тўғрисидаги қонунчиликнинг судьяларга нисбатан амал қилиши

Мехнат тўғрисидаги қонунчилик судьяларга нисбатан ушбу Қонунда тартибга солинмаган муносабатларга оид қисмида татбиқ этилади.

87-модда. Судьяларнинг пенсия таъминоти

Судьяларнинг пенсия таъминоти қонунчиликда белгиланади.

14-боб. Яқунловчи қоидалар

88-модда. Суд аппарати

Суд аппарати суднинг одил судловни амалга ошириш, суд амалиётини умумлаштириш, суд статистикасини таҳлил қилиш, шунингдек суднинг бошқа вазифаларини бажаришга доир ишларини таъминлайди.

Суд аппарати ходимлари Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси томонидан белгиланадиган тартибда аттестациядан ўтади.

Суд аппарати ходимларига мансаб даражаларини белгилаш ва бериш тартиби ушбу Қонун билан тасдиқланадиган низомда белгиланади.

89-модда. Судларнинг тузилиши ва штатлари

Ўзбекистон Республикаси судларининг тузилмаси ва штат бирлиги Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тасдиқланади.

Судларнинг штатлар жадвали Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди хузуридаги Судлар фаолиятини таъминлаш департаменти (бундан бўён матнда Департамент деб юритилади) томонидан тасдиқланади.

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси зарур бўлган ҳолларда судларнинг штатлар жадвалига штат бирлиги ва меҳнатга ҳақ тўлаш фонди доирасида ўзгартиришлар киритади.

90-модда. Судларни молиялаштириш

Судларни молиялаштириш, уларнинг биноларини қўриқлаш ва сақлаб туриш республика бюджети маблағлари ҳисобидан амалга оширилади. Ажратиладиган маблағлар миқдори Ўзбекистон Республикасининг ҳар йилги Давлат бюджети тўғрисидаги Қонун билан тасдиқланади.

Ажратилган маблағларни тақсимлаш:

Қоракалпоғистон Республикаси судлари, вилоятлар ва Тошкент шаҳар судлари, Қоракалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоятлар ва Тошкент шаҳар маъмурий судлари, туманлараро, туман, шаҳар судлари ва ҳарбий судлар учун – Департамент томонидан;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди учун – Ўзбекистон Республикаси Олий суди томонидан амалга оширилади.

Ҳар бир суд алоҳида бино, қўриқлаш ва автотранспорт билан таъминланади.

91-модда. Судлар фаолиятини моддий-техника ва молиявий жиҳатдан таъминлаш

Судлар фаолиятини моддий-техника ва молиявий жиҳатдан таъминлаш Департамент томонидан амалга оширилади.

Департаментнинг асосий вазифалари куйидагилардан иборат:

судлар фаолиятини моддий-техника ва молиявий жиҳатдан таъминлашга доир ишларни ташкил этиш, шунингдек бу ишларни такомиллаштириш юзасидан таклифлар тайёрлаш;

судлар биноларини куриш ва таъмирлаш учун ажратилган маблағлар самарали сарфланишини таъминлаш, судлар фаолияти учун зарур шарт-шароитлар яратиш бўйича чора-тадбирлар кўриш;

судьялар ва суд аппарати ходимларининг меҳнат шароитларини, моддий ва ижтимоий таъминотини яхшилаш бўйича таклифлар ишлаб чиқиши;

судлар фаолиятини моддий-техника ва молиявий жиҳатдан таъминлашнинг жорий ҳолатини тизимли таҳлил қилиш, судлар фаолиятини моддий-техника ва молиявий жиҳатдан таъминлашни ривожлантиришга доир узок муддатли комплекс дастурлар тайёрлаш;

судьяларнинг ва суд процессларининг хавфсизлигини таъминлаш бўйича ишларни ташкил этиш.

Ўзбекистон Республикаси Олий суди ҳузуридаги Судлар фаолиятини таъминлаш департаменти ваколатлари ва унинг фаолиятини ташкил этиш Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тасдиқланадиган низомда белгиланади.

92-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий судининг матбуот органлари

Ўзбекистон Республикаси Олий суди ўз матбуот органларига эга.

93-модда. Ўзбекистон Республикаси Олий суди ҳузуридаги илмий-маслаҳат кенгаши

Ўзбекистон Республикаси Олий суди ҳузурида маслаҳат органи бўлган ва жамоатчилик асосида ишлайдиган илмий-маслаҳат кенгаши тузилади. Унинг вазифасига қонунчиликни қўллаш юзасидан суд амалиётида келиб чиқадиган масалалар бўйича илмий асосланган тавсиялар ишлаб чиқиши киради.

94-модда. Судлар муҳри

Суд Ўзбекистон Республикаси Давлат гербининг тасвири туширилган ва ўз номи ёзилган муҳрга эга бўлади.

95-модда. Судьяларнинг маҳсус кийими

Судья одил судловни маҳсус кийимда амалга оширади, кийим тавсифи ва намуналари Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Сенати томонидан тасдиқланади.

96-модда. Судьянинг гувоҳномаси

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раисига, раис ўринбосарларига ва судьяларига гувоҳномалар Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан берилади. Бошқа судларнинг судьяларига

гувоҳномалар Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси томонидан берилади.

97-модда. Судлар фаолияти тўғрисидаги низомларни тасдиқлаш

Куйидагилар тасдиқлансан:

Ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги низом – ушбу Конунга 1-иловага мувофиқ;

Судьяларнинг малака даражалари тўғрисидаги низом – ушбу Конунга 2-иловага мувофиқ;

Суд тизими ходимларининг мансаб даражалари тўғрисидаги низом – ушбу Конунга 3-иловага мувофиқ.

98-модда. Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш

Куйидагилар ўз кучини йўқотган деб топилсан:

1) Ўзбекистон Республикасининг 1993 йил 2 сентябрда қабул қилинган «**Судлар тўғрисида**»ги 924–ХII-сонли Конуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1993 йил, № 10, 367-модда);

2) Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг 1993 йил 2 сентябрда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг «Судлар тўғрисида»ги Конунини амалга киритиш тартиби ҳақида**»ги 925–ХII-сонли Қарори (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1993 йил, № 10, 368-модда);

3) Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг 1993 йил 2 сентябрда қабул қилинган «**Судьяларнинг малака ҳайъатлари тўғрисидаги, Судьяларнинг малака даражалари тўғрисидаги, Суд ходимларининг мансаб даражалари тўғрисидаги, Ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги низомларни тасдиқлаш ҳақида**»ги 927–ХII-сонли Қарори (Ўзбекистон Республикаси Олий Кенгашининг Ахборотномаси, 1993 йил, № 10, 370-модда);

4) Ўзбекистон Республикасининг 1995 йил 31 августда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг айрим қонунларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**»ги 118–I-сонли Конунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1995 йил, № 9, 193-модда) **XIV бўлими**;

5) Ўзбекистон Республикасининг 1996 йил 27 декабрда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**»ги 357–I-сонли Конунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 1997 йил, № 2, 56-модда) **VIII, XX ва XXI бўлимлари**;

6) Ўзбекистон Республикасининг 2000 йил 14 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг «Судлар тўғрисида»ги Қонунига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 162-II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2001 йил, № 1–2, 10-модда);

7) Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг 2000 йил 14 декабрда қабул қилинган «Судьяларнинг малака ҳайъатлари тўғрисидаги, Судьяларнинг малака даражалари тўғрисидаги, Суд ходимларининг мансаб даражалари тўғрисидаги, Ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги низомларга ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги 164-II-сонли Қарори (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2001 йил, № 1–2, 12-модда);

8) Ўзбекистон Республикасининг 2001 йил 7 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 320-II-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2002 йил, № 1, 20-модда) V бўлими;

9) Ўзбекистон Республикасининг 2003 йил 12 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги 568-II-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2004 йил, № 1–2, 18-модда) IV ва XXVII бўлиmlари;

10) Ўзбекистон Республикасининг 2004 йил 3 декабрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартишлар ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айrim қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида»ги 714-II-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг Ахборотномаси, 2005 йил, № 1, 18-модда) I бўлимининг 20 ва 47-бандлари;

11) Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 11 июлда қабул қилинган «Қамоқقا олишга санкция бериш хукуки судларга ўтказилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-100-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 6, 249-модда) 2-моддаси;

12) Ўзбекистон Республикасининг 2007 йил 20 июлда қабул қилинган «Судлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига, Ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш тўғрисидаги низомга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги ЎРҚ-103-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2007 йил, № 7, 324-модда) 1 ва 2-моддалари;

13) Ўзбекистон Республикасининг 2009 йил 7 апрелда қабул қилинган «**Суд ходимларининг мансаб даражалари тўғрисидаги низомга ўзгартишлар киритиш ҳақида**»ги ЎРҚ-207-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2009 йил, № 4, 134-модда);

14) Ўзбекистон Республикасининг 2009 йил 22 декабрда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида**»ги ЎРҚ-238-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2009 йил, № 12, 470-модда) **3 ва 13-моддалари;**

15) Ўзбекистон Республикасининг 2011 йил 21 апрелда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**»ги ЎРҚ-288-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2011 йил, № 4, 104-модда) **1-моддаси;**

16) Ўзбекистон Республикасининг 2012 йил 18 сентябрда қабул қилинган «**Суд-хуқуқ тизимини янада ислоҳ қилиш муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**»ги ЎРҚ-335-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2012 йил, № 9/2, 244-модда) **2-моддаси;**

17) Ўзбекистон Республикасининг 2014 йил 20 январда қабул қилинган «**Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**»ги ЎРҚ-365-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2014 йил, № 1, 2-модда) **3 ва 4-моддалари;**

18) Ўзбекистон Республикасининг 2017 йил 29 марта қабул қилинган «**Фуқароларнинг хуқуқ ва эркинликларини ишончли ҳимоя қилиш кафолатларини таъминлашга доир қўшимча чора-тадбирлар қабул қилинганини муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айrim қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида**»ги ЎРҚ-421-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2017 йил, № 3, 47-модда) **2-моддаси;**

19) Ўзбекистон Республикасининг 2017 йил 12 апрелда қабул қилинган «**Судлар тўғрисида**»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига, Ўзбекистон Республикасининг Фуқаролик процессуал ва Хўжалик процессуал кодексларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги ЎРҚ-428-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2017 йил, № 4, 136-модда);

20) Ўзбекистон Республикасининг 2017 йил 6 июнда қабул қилинган «Суд ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди ҳузуридаги Суд қонунчилигини демократлаштириш ва либераллаштириш ҳамда суд тизими мустақиллигини таъминлаш бўйича тадқиқот маркази ходимларининг мансаб даражалари тўғрисидаги низомга ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш ҳақида»ги ЎРҚ-435-сонли Қонуни (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2017 йил, № 6, 299-модда);

21) Ўзбекистон Республикасининг 2017 йил 14 сентябрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек айрим қонун ҳужжатларини ўз кучини йўқотган деб топиш тўғрисида»ги ЎРҚ-446-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2017 йил, № 9, 510-модда) **48 ва 49-моддалари;**

22) Ўзбекистон Республикасининг 2018 йил 23 июлда қабул қилинган «**Баъзи давлат органлари ва ташкилотларининг фаолияти такомиллаштирилиши муносабати билан** Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-486-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2018 йил, № 7, 431-модда) **11-моддаси;**

23) Ўзбекистон Республикасининг 2018 йил 11 октябрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига одил судловни амалга ошириш самарадорлигини янада кучайтиришга қаратилган ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш, шунингдек «Фуқароларнинг хукуқлари ва эркинликларини бузадиган хатти-харакатлар ва қарорлар устидан судга шикоят қилиш тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни ўз кучини йўқотган деб топиш ҳақида»ги ЎРҚ-496-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2018 йил, № 10, 672-модда) **1-моддаси;**

24) Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 18 февралда қабул қилинган «Хавфсизлик ва мудофаа соҳасидаги баъзи давлат органлари фаолияти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-522-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, № 2, 47-модда) **9-моддаси;**

25) Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 10 майда қабул қилинган «**Баъзи давлат органлари ва ташкилотларининг фаолияти такомиллаштирилиши муносабати билан** Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун ҳужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-536-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, № 5, 261-модда) **3 ва 4-моддалари;**

26) Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 5 сентябрда қабул қилинган «Хавфсизлик ва мудофаа соҳасидаги қонун хужжатлари такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-564-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, № 9, 589-модда) **4-моддаси**;

27) Ўзбекистон Республикасининг 2019 йил 10 сентябрда қабул қилинган «Баъзи давлат органларининг фаолияти такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-566-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2019 йил, № 9, 591-модда) **3-моддаси**;

28) Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 10 марта қабул қилинган «Суд ишларини юритиш тартиби такомиллаштирилиши муносабати билан Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-607-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2020 йил, № 3, 198-модда) **1-моддаси**;

29) Ўзбекистон Республикасининг 2020 йил 9 ноябрда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартиш ва қўшимчалар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-646-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2020 йил, № 11, 652-модда) **1-моддаси**;

30) Ўзбекистон Республикасининг 2021 йил 21 апрелда қабул қилинган «Ўзбекистон Республикасининг айрим қонун хужжатларига ўзгартишлар киритиш тўғрисида»ги ЎРҚ-683-сонли Қонунининг (Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси палаталарининг Ахборотномаси, 2021 йил, 4-сонга илова) **33-моддаси**.

99-модда. Ушбу Қонуннинг ижросини, етказилишини, моҳияти ва аҳамияти тушунтирилишини таъминлаш

Ўзбекистон Республикаси Олий суди, Судьялар олий кенгаши, бошқа манбаатдор ташкилотлар ушбу Қонуннинг ижросини, ижрочиларга етказилишини ҳамда моҳияти ва аҳамияти аҳоли ўртасида тушунтирилишини таъминласин.

100-модда. Қонунчиликни ушбу Қонунга мувофиқлаштириш

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси:
хукумат қарорларини ушбу Қонунга мувофиқлаштиурсин;
давлат бошқаруви органлари ушбу Қонунга зид бўлган ўз норматив-хукукий хужжатларини қайта кўриб чиқишлиари ва бекор қилишиларини таъминласин.

101-модда. Ушбу Қонуннинг кучга кириши

Ушбу Қонун расман эълон қилинган кундан эътиборан кучга киради.

**Ўзбекистон Республикасининг
Президенти**

Ш. Мирзиёев

Тошкент шаҳри,
2021 йил 28 июль
№ ЎРҚ-703

Ҳарбий судлар фаолиятини ташкил этиш тўғрисида НИЗОМ

1-модда. Ҳарбий судлар Ўзбекистон Республикаси суд тизимиға киради ҳамда Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди ва ҳудудий ҳарбий судлардан иборат бўлади.

Ҳарбий судлар чиқарадиган ҳал қилув карорлари ва хукмлар Ўзбекистон Республикаси номидан эълон қилинади.

2-модда. Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди вилоят суди хукуқи асосида иш юритади ҳамда судьялар, шу жумладан суд раиси, раис ўринbosари, шунингдек ҳалқ маслаҳатчиларидан иборат бўлади.

Ҳудудий ҳарбий судлар туман суди хукуқи асосида иш юритади ва судьялар, шу жумладан суд раиси, шунингдек ҳалқ маслаҳатчиларидан иборат бўлади.

3-модда. Ҳарбий судлар судьяларини тайинлаш тартиби ва уларнинг мақоми «Судлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонуни билан белгиланади.

4-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳарбий судлари:

1) Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлиги, Давлат хавфсизлик хизмати, Ўзбекистон Республикаси Президенти давлат хавфсизлик хизмати, Миллий гвардия, Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, Ички ишлар вазирлиги қўшинлари ва қонунчиликка мувофиқ ташкил этиладиган бошқа ҳарбий тузилмалар ҳарбий хизматчилари, шунингдек ўкув йифинларида бўлган даврда ҳарбий хизматга мажбурлар томонидан содир этилган жиноятлар тўғрисидаги ишларни;

2) ҳарбий қисмлар, қўшилмалар ва бирлашмаларнинг, ҳарбий бошқарув органларининг қўмондонлигига нисбатан ҳарбий хизматчиларнинг даъволари бўйича фуқаролик ишларини ҳамда ҳарбий бошқарув органлари ва ҳарбий мансабдор шахсларнинг ҳарбий хизматчилар хукуқ ва эркинликларини бузувчи хатти-ҳаракатлари (қарорлари) устидан шикоятларни;

3) алоҳида ҳолатлар туфайли судлар иш юритмаётган жойларда барча фуқаролик ва жиноят ишларини;

4) давлат сирларига тааллуқли ишларни;

5) қонун билан ўз ваколатларига киритилган маъмурий хукуқбузарликлар тўғрисидаги ишларни кўради.

Ўзбекистон Республикаси ҳарбий судлари қонунга мувофиқ бошқа ишларни ҳам кўриши мумкин.

Ушбу модда биринчи қисмининг 1-бандида кўрсатилган шахслар ҳарбий ёки унга тенглаштирилган хизматни ўташ даврида содир этган жиноятлар тўғрисидаги ишлар, агар улар иш судда кўрилиш пайтига келиб хизматдан бўшаб кетган бўлса ҳам, ҳарбий судлар томонидан кўрилади.

Ушбу модда биринчи қисмининг 1-бандида кўрсатилган шахслар ҳарбий ёки унга тенглаштирилган хизматга чақирилгунга ёки киргунга қадар содир этган жиноятлар ва маъмурий ҳукуқбузарликлар тўғрисидаги ишлар жиноят ишлари бўйича судлар томонидан кўрилади.

5-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳарбий суди судловига:

генераллар таркибидаги мансабдор шахсларнинг жиноятлари тўғрисидаги ишлар, шунингдек ушбу шахсларга тааллуқли бошқа ишлар ва шикоятлар;

садир этилганлиги учун умрбод озодликдан маҳрум қилиш тарзидаги жазо тайинланиши мумкин бўлган жиноятлар тўғрисидаги ишлар;

полковник, 1-даражадаги капитан ҳарбий унвонига эга бўлган шахсларнинг ёхуд бригада командири лавозимидағи шахслар ҳамда хизмат мавқеи бўйича уларга тенг шахсларнинг жиноятлари тўғрисидаги ишлар, шунингдек ушбу шахсларга тааллуқли бошқа ишлар ва шикоятлар тегишлидир.

6-модда. Ҳудудий ҳарбий судлар судловига подполковник, 2-даражадаги капитандан юқори бўлмаган ҳарбий унвонлардаги шахсларнинг жиноятлари тўғрисидаги ишлар, шунингдек ушбу шахсларга тааллуқли бошқа ишлар ва шикоятлар тегишлидир.

7-модда. Бир гуруҳ шахслар айбланган тақдирда, айбланувчилардан лоақал бири хусусидаги иш ҳарбий суд судловига тааллуқли бўлиб, уни қонунга мувофиқ алоҳида иш юритишга ажратиш мумкин бўлмаса, фуқаро шахсларга оид ишларнинг ҳарбий судлар томонидан кўрилишига йўл кўйилади.

Якка шахс ёки бир гуруҳ шахслар бир неча жиноятни содир этишда айбланган тақдирда, агар жиноятлардан лоақал бири ҳақидаги иш ҳарбий суд судловига тааллуқли бўлса, барча жиноятлар тўғрисидаги ва барча шахсларга оид иш ҳарбий суд томонидан кўрилади.

8-модда. Ҳарбий судлар жиноят ишлари билан бирга ҳарбий қисмлар, корхоналар, муассасалар, ташкилотлар, жамоат бирлашмаларининг ва фуқароларнинг жиноятлар туфайли ўзларига етказилган моддий заарарнинг ўрнини қоплаш тўғрисидаги фуқаролик даъволарини ҳам кўриб чиқади.

9-модда. Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди:

ўз ваколатлари доирасида ишларни биринчи инстанция суди сифатида ва апелляция тартибида кўриб чиқади;

худудий ҳарбий судларнинг судлов фаолияти устидан назоратни амалга оширади;

ҳарбий судлар ишининг ташкил этилишини текширади;

ҳарбий судларнинг суд амалиёти ва суд статистикасини умумлаштиради, уларнинг тизимли таҳлилини амалга оширади;

суд амалиёти обзорларини тайёрлайди;

ҳарбий судлар судьяларининг малакасини ошириш чоратадбирларини кўради;

судьяларнинг мустақиллигини мустаҳкамлашга қаратилган чоратадбирларни амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси ҳарбий судлар ишини ташкил этиш масалаларига доир буйруқлар ва фармойишлар чиқаради.

10-модда. Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раёсати мазкур суд судьяларидан иборат таркибда иш юритади.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раёсатининг мажлислари заруриятга қараб, бироқ ҳар ойда камида бир марта ўтказилади ва раёсат аъзоларининг кўпчилиги ҳозир бўлганда ваколатли ҳисобланади.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раёсатининг қарорлари мажлисда иштирок этаётган раёсат аъзоларининг кўпчилик овози билан қабул қилинади ва суд раиси томонидан имзоланади.

11-модда. Ўзбекистон Республикаси ҳарбий суди раёсати:

суд амалиётини умумлаштириш ва суд статистикасини таҳлил қилиш натижаларини кўриб чиқади;

судлов ҳайъатининг фаолияти тўғрисидаги маъruzalarни эшитади;

худудий ҳарбий судлар раисларининг қонунчиликни кўллаш амалиёти тўғрисидаги маъruzalarini эшитади.

Ўзбекистон Республикаси ҳарбий суди раёсати қонунга мувофик бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

12-модда. Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий судининг судлов ҳайъати:

ўз ваколатлари доирасида ишларни биринчи инстанцияда кўриб чиқади;

ишларни апелляция тартибида кўриб чиқади;

суд амалиётини ўрганади ва умумлаштиради;

суд статистикасини таҳлил қиласди.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий судининг судлов ҳайъати қонунга мувофик бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

13-модда. Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раиси:
суд фаолиятига ташкилий раҳбарликни амалга оширади;
суд раёсати мажлисларини чакиради ва унинг мажлисларида раислик қилади;

суд раёсати қарорлари бажарилиши устидан назоратни амалга ошириш бўйича ишларни ташкил этади;

суд мажлисларида раислик қилади;

куйи турувчи судлар фаолиятини ташкил этишда кўмаклашади;

судьялар, суд аппарати ходимлари ва халқ маслаҳатчиларининг малакасини ошириш бўйича ишларни ташкил этади;

суд амалиётини умумлаштириш, суд амалиёти обзорларини тайёрлаш ва суд статистикасини юритиш бўйича ишларни ташкил этади;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қилади ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича ишларни ташкил этади;

Судьялар олий малака ҳайъатига судьялар малака ҳайъатлари қарорлари юзасидан тақдимномалар киритади;

суд аппарати ишига раҳбарлик қилади, суд аппарати ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади ва тугатади.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раиси конунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

14-модда. Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раисининг ўринбосари:

судлов ҳайъати ишини ташкил этади;

судлов ҳайъати мажлисларида раислик қилади;

судлов ҳайъати фаолияти тўғрисида суд раёсатига маъруза тақдим этади;

жисмоний шахсларни ва юридик шахслар вакилларини шахсан қабул қилади;

суд раиси йўқлигига унинг ваколатларини амалга оширади.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раисининг ўринбосари конунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди раиси ўринбосари йўқлигига унинг ваколатлари мазкур суд раиси томонидан судьялардан бирига юклатилиши мумкин.

15-модда. Ҳудудий ҳарбий суд раиси:

суд мажлисларида раислик қилади;

жисмоний шахсларни, юридик шахсларнинг вакилларини шахсан қабул қилади ва уларнинг мурожаатларини кўриб чиқиш бўйича ишларни ташкил этади;

суд аппарати ишига раҳбарлик қилади, суд аппарати ходимлари билан меҳнат шартномаларини тузади ва тугатади.

Худудий ҳарбий суд раиси қонунга мувофиқ бошқа ваколатларни ҳам амалга ошириши мумкин.

Худудий ҳарбий суд раиси йўқлигига унинг ваколатларини Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий судининг судьяларидан бири бажаради.

16-модда. Ҳарбий судлар таркиби, штатлар сони, штатдаги лавозимлар рўйхати Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан тасдиқланади.

17-модда. Ҳарбий судлар судьялари «Судлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ интизомий жавобгарликка тортилади.

18-модда. Ҳарбий судларнинг аппарати ходимларини ишга қабул қилиш ва улар билан тузилган меҳнат шартномаларини бекор қилиш Ўзбекистон Республикасининг Меҳнат кодексига мувофиқ тегишли ҳарбий суд раиси томонидан амалга оширилади.

19-модда. Ҳарбий судларни моддий-техник жиҳатдан таъминлаш, молиялаштириш, транспорт, алоқа воситалари билан таъминлаш Ўзбекистон Республикаси Олий суди ҳузуридаги Судлар фаолиятини таъминлаш департаменти томонидан амалга оширилади.

20-модда. Ушланган, қамоққа олинган, гауптвахталарда сақланаётганларни ҳарбий судларга қўриқлаб олиб бориш ва уларни суд мажлисида қўриқлаш ҳарбий қисмлар ёки гарнizonларнинг ҳарбий комендантуралари томонидан амалга оширилади. Бошқа сақлаш жойларида, жазони ижро этиш муассасаларида сақланаётган маҳбусларни ишни кўриш жойига қўриқлаб олиб бориш ва қўриқлаш белгиланган тартибда Ўзбекистон Республикаси Ички ишлар вазирлигининг соқчилик қўшинлари қисмлари, органлари томонидан амалга оширилади.

21-модда. Ҳарбий судлар Ўзбекистон Республикасининг Давлат герби тасвири туширилган ва ўз номи ёзилган мухрга эга бўлади.

Судьяларнинг малака даражалари тўғрисида НИЗОМ

1-модда. «Судлар тўғрисида»ги Ўзбекистон Республикаси Қонунига мувофиқ ушбу Низом Ўзбекистон Республикаси судьялари учун малака даражалари жорий этиш ва бериш тартибини белгилайди.

2-модда. Судьяларга судья сифатидаги тажрибаси ва иш стажини инобаттга олган ҳолда қуидаги малака даражалари берилади:

- олий малака даражаси;
- биринчи малака даражаси;
- иккинчи малака даражаси;
- учинчи малака даражаси;
- тўртинчи малака даражаси;
- бешинчи малака даражаси.

3-модда. Малака даражалари куидагича берилади:

Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяларига, Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши судьяларига – олий, биринчи, иккинчи малака даражалари;

Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят судлари ва Тошкент шаҳар суди, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий суди, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий суди, вилоятлар, Тошкент шаҳар маъмурий судлари судьяларига – биринчи, иккинчи, учинчи малака даражалари;

туманлараро, туман, шаҳар судлари, ҳудудий ҳарбий судлар судьяларига – учинчи, тўртинчи, бешинчи малака даражалари.

4-модда. Олий малака даражаси Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисига Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан берилади.

Олий малака даражаси Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси ўринбосарлари – судлов ҳайъатлари раисларига, Ўзбекистон Республикаси Олий суди судьяларига, Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши судьяларига тегишинча Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг ва Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши раисининг Ўзбекистон Республикаси судлари судьялари олий малака ҳайъати хулосасига асосланган тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан берилади. Бошқа малака даражалари тегишли судьялар малака ҳайъатлари хулосасига биноан Ўзбекистон Республикаси судлари судьялари олий малака ҳайъати томонидан берилади.

Биринчи маротаба сайланган ёки тайинланган судьяларга малака даражалари иш фаолиятининг дастлабки уч ойи ичидаги илгариги иш ёки хизмат жойида берилган маҳсус унвонлар ва мансаб даражаларини инобатга олган ҳолда берилади.

Судьялар орасидан белгиланган тартибда сайланган ёки Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорлари билан тайинланган шахсларга малака даражалари тегишли давлат органлари ва ташкилотлари раҳбарларининг тақдимномасига биноан Ўзбекистон Республикаси судлари судьялари олий малака ҳайъати томонидан берилади.

5-модда. Ҳар бир малака даражасида бўлиш муддатлари ижобий малака аттестацияси мавжуд бўлган тақдирда қўйидагича белгиланади:

бешинчи малака даражасида – икки йил;
тўртинчи малака даражасида – уч йил;
учинчи малака даражасида – тўрт йил;
иккинчи малака даражасида – беш йил.

Биринчи малака даражасида бўлиш муддати белгиланмайди.

Юқори малакали судьяларга иш тажрибасини инобатга олган ҳолда, эгаллаб турган лавозими учун назарда тутилган даражадан қатъи назар, шунингдек кетма-кетликка риоя этмаган ҳолда, лекин унга берилган малака даражасидан икки даражадан юқори бўлмаган малака даражаси берилишига йўл қўйилади.

6-модда. Судьялар одил судловни амалга ошириш чоғида қонунийликни қўпол равишда бузганлик учун малака даражасидан маҳрум этилиши мумкин.

Малака даражасидан маҳрум этиш ва малака даражасини пасайтириш шу малака даражасини берган мансабдор шахс ёки орган томонидан амалга оширилади.

7-модда. Малака даражасига эга бўлган судьяларнинг лавозим маошларига қонунчиликда белгиланган миқдорларда устамалар белгиланади.

8-модда. Судьяларни малака аттестациясидан ўтказиш тартиби қонун билан тасдиқланадиган низомда белгиланади.

Суд тизими ходимларининг мансаб даражалари тўғрисида НИЗОМ

1-модда. Ушбу Низом судлар аппарати, Ўзбекистон Республикаси Конституциявий суди (бундан буён матнда Конституциявий суд деб юритилади), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши (бундан буён матнда Судьялар олий кенгаши деб юритилади), Ўзбекистон Республикаси Судьялар олий кенгаши хузуридаги Судьялар олий мактаби (бундан буён матнда Олий мактаб деб юритилади) ва Ўзбекистон Республикаси Олий суди хузуридаги Судлар фаолиятини таъминлаш департаменти (бундан буён матнда Департамент деб юритилади) ҳамда унинг худудий бўлимлари ходимларига маҳсус унвонлар – мансаб даражалари бериш тартибини белгилайди.

2-модда. Судлар аппарати, Конституциявий суд, Судьялар олий кенгаши, Олий мактаб, Департамент ва унинг худудий бўлимлари ходимларининг маҳсус унвонлари қуидаги мансаб даражаларидан иборат:

- 1-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси;
- 2-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси;
- 3-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси;
- 1-даражали адлия маслаҳатчиси;
- 2-даражали адлия маслаҳатчиси;
- 3-даражали адлия маслаҳатчиси;
- 1-даражали юрист;
- 2-даражали юрист;
- 3-даражали юрист.

3-модда. Мансаб даражалари олий юридик маълумотга ёки бошка олий маълумотга эга ходимларга, эгаллаб турган лавозими, малакаси ва иш стажига мувофиқ кетма-кетликда ёхуд илгариги иш ёки хизмат жойида берилган маҳсус унвонлар ва мансаб даражаларини инобатга олган ҳолда берилади.

4-модда. Мансаб даражалари:

- 1-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси – Судьялар олий кенгаши раисига;
- 2-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси – Олий мактаб директорига, Департамент директорига;

3-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси – Олий мактаб директорининг ўринбосарига, Ўзбекистон Республикаси Олий суди аппарати раҳбарига;

1-даражали адлия маслаҳатчиси – Конституциявий суд котибияти мудирига, Ўзбекистон Республикаси Олий суди бошқармалари бошлиқларига, Судъялар олий кенгashi котибига, Олий мактабнинг кафедра мудирига, кафедра профессорига, кафедра доцентига, Департамент директорининг ўринбосарига;

2-даражали адлия маслаҳатчиси – Конституциявий суднинг катта экспертларига, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг бошқарма бошлиқлари ўринбосарларига ва бўлим бошлиқларига, Конституциявий суд раисининг ёрдамчисига, Ўзбекистон Республикаси Олий суди раисининг маслаҳатчисига, Судъялар олий кенгашининг етакчи инспекторларига, биринчи бўлими мудирига, Олий мактабнинг бўлим бошлиқларига, кафедра ўқитувчиларига, Департаментнинг бўлимлари ва худудий бўлимлари бошлиқларига;

3-даражали адлия маслаҳатчиси – Конституциявий суднинг экспертларига, Ўзбекистон Республикаси Олий суди Пленуми ва Раёсати котибиятининг бошлиғига, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг бўлим бошлиқлари ўринбосарларига, бош ва катта консультантларига, Судъялар олий кенгашининг архив мудирига ва девонхона мудирига, Олий мактабнинг юрисконсультига, бош ва етакчи мутахассисларига, Департаментнинг бош мутахассисларига, кадрлар бўйича бош инспекторига ва юрисконсультига;

1-даражали юрист – Қорақалпоғистон Республикаси суди, вилоят судлари ва Тошкент шаҳар судининг, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий судининг, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоятлар, Тошкент шаҳар маъмурий судларининг бўлим бошлиқларига, бош мутахассисларига, судья катта ёрдамчиларига, Олий мактабнинг девонхона мудирига ва архив мудирига;

2-даражали юрист – Қорақалпоғистон Республикаси судининг, вилоят судлари ва Тошкент шаҳар судининг, Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий судининг, Қорақалпоғистон Республикаси маъмурий судининг, вилоятлар, Тошкент шаҳар маъмурий судларининг катта мутахассисларига, девонхона мудирларига, судъялар малака ҳайъатлари котибларига, Департамент ҳудудий бўлимларининг бош мутахассисларига;

3-даражали юрист – туманлараро, туман, шаҳар судларининг, ҳудудий ҳарбий судларнинг судья ёрдамчиларига, девонхона мудирларига берилади.

5-модда. 1, 2 ва 3-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси мансаб даражалари Ўзбекистон Республикаси Президенти томонидан берилади.

1, 2 ва 3-даражали адлия маслаҳатчиси, шунингдек 1, 2 ва 3-даражали юрист мансаб даражалари:

Судьялар олий кенгаши ва Олий мактабнинг ходимлариға – Судьялар олий кенгаши раиси томонидан;

Конституциявий суднинг девони ходимлариға – Конституциявий суднинг раиси томонидан;

Ўзбекистон Республикаси Олий суди ва қуи турувчи судлар аппаратлари ходимлариға, Департамент ва унинг ҳудудий бўлимлари ходимлариға – Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси томонидан берилади.

Конституциявий суднинг раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий судининг раиси, Судьялар олий кенгашининг раиси ушбу Низомнинг 4-моддасида назарда тутилмаган лавозимни штат жадвалида мавжуд муайян лавозимга тенглаштиришга ҳамда 1-даражали адлия маслаҳатчиси ва унгача бўлган мансаб даражасини беришга ҳақли.

6-модда. 1, 2, 3-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси даражаларида бўлиш муддати белгиланмайди.

Ҳар бир мансаб даражасида бўлиш муддати ижобий аттестация мавжуд бўлган тақдирда 3, 2 ва 1-даражали адлия маслаҳатчилари учун – тўрт йилни, 3, 2, 1-даражали юристлар учун – икки ярим йилни ташкил этади.

7-модда. Ушбу Низомнинг 5-моддасига мувофиқ судлар, Судьялар олий кенгаши, Олий мактаб, Департамент ва унинг ҳудудий бўлимлари ходимлариға 1-даражали Давлат адлия маслаҳатчиси мансаб даражасигача бўлган мансаб даражасини беришга – эгаллаб турган лавозими бўйича назарда тутилган даражадан қатъи назар, кетма-кетликда ва мансаб даражасида бўлиш муддатига риоя этмаган ҳолда йўл қўйилади.

8-модда. Судларга, Судьялар олий кенгашига, Олий мактабга, Департаментга ва унинг ҳудудий бўлимлариға ҳуқуқни муҳофаза қилувчи органлардан ва бошқа ташкилотлардан ишга ўтган ходимларга мансаб даражалари улар қайси лавозимга тайинланганлиги, билими ва иш тажрибаси, шунингдек илгариги иш ёки хизмат жойида берилган маҳсус унвонлари ва мансаб даражалари инобатга олинган ҳолда берилади.

9-модда. Конституциявий суд раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси, Судьялар олий кенгаши раиси:

1) олдинги мансаб даражасида бўлиш учун белгиланган хизмат муддати тугамасдан, ишда алоҳида ўрнак кўрсатганлиги ёки хизмат бурчини намунали бажарганлиги учун;

2) ходим юқори лавозимга кўтарилаётганда кетма-кетликка риоя этмаган ҳолда, лекин унинг ўз даражасидан икки мансаб даражасидан юқори бўлмаган;

3) аттестациядан биринчи марта ўтаётган ходимларга уларнинг лавозимлари бўйича белгиланганидан бир пофона паст мансаб даражаси беришга ҳақли.

10-модда. Иш стажи бўлмаган шахсларга улар лавозимга тайинланганидан кейин камида олти ой ўтгач мансаб даражаси берилади.

11-модда. Судлар аппарати, Конституциявий суд, Судьялар олий кенгаши, Олий мактаб, Департамент ва унинг худудий бўлимларининг бир мансаб даражасида белгиланган муддат хизмат қилган, лекин хизмат фаолиятида ёки хулқ-атворида жиддий камчиликлари бўлган ходимлари мансаб даражаси кўтариilmайди.

12-модда. Мансаб даражалари берилган ходимлар шу мансаб даражаларида умрбод бўлади ва фақат судларда, Судьялар олий кенгашида, Олий мактабда, Департаментда ва унинг худудий бўлимларида ишлашга нолойиқ хатти-ҳаракатлари учун меҳнат шартномаси бекор килинганда улардан маҳрум қилиниши мумкин.

13-модда. Хизмат бурчини қўпол равишда бузгани ёки хизмат вазифаларини муттасил лозим даражада бажармагани учун ходимнинг мансаб даражаси унга берилганидан иккidan ортиқ бўлмаган мансаб даражасига пасайтирилиши мумкин.

Мансаб даражасидан маҳрум қилиш ёки уни пасайтириш мансаб даражаси бериш ҳуқуқига эга бўлган тегишли мансабдор шахслар томонидан амалга оширилади.

14-модда. Судлар аппарати, Конституциявий суд, Судьялар олий кенгаши, Олий мактаб, Департамент ва унинг худудий бўлимлари ходимларига мансаб даражалари бериш учун аттестация ўtkазиш тартиби Конституциявий суд раиси, Ўзбекистон Республикаси Олий суди раиси, Судьялар олий кенгаши раиси томонидан уларнинг ваколати доирасида белгиланади.

15-модда. Мансаб даражаси бўлган судлар аппарати, Конституциявий суд, Судьялар олий кенгаши, Олий мактаб, Департамент ва унинг худудий бўлимлари ходимларининг лавозим маошларига устамалар қонунчиликда белгиланган миқдорларда белгиланади.

